

سوالات درس یک مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۲

۱) منظور از حق چیست؟ منظور از حق چیزهایی است که یک انسان به دلیل مقام انسانی اش، شایستگی داشتن آنها را دارد.

نکته: انسان ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی می شوند.
نکته: همه انسان ها حق حیات یا زندگی دارند که مهم ترین حق آنها است.

۲) چند مورد از حقوق طبیعی که انسانها از آن برخوردارند را بنویسید؟ همه انسان ها حق حیات یا زندگی دارند - آنها حق دارند از نعمت های الهی برخوردار شوند - برای تأمین نیازهای خود کار و تلاش کنند - ازدواج کنند و تشکیل خانواده بدهند - یاد بگیرند راه زندگی خود را انتخاب کنند - انسان ها حق دارند آزاد باشند

۳) انسان ها حق دارند آزاد باشند یعنی چه؟ یعنی برده و بنده انسان های دیگر نباشند . زیرا خداوند آنها را آزاد آفریده است.

۴) (فعالیت ۲) آیا همه انسان ها صرف نظر از قوم، نژاد، زبان، اعتقادات، ثروت، فقر و دارای حقوق طبیعی هستند؟ چرا؟ بله - زیرا خداوند همه ی انسان ها را یکسان آفریده است.

نکته: هر فرد تبعه ی یک کشور است.

۵) تبعه ی یک کشور بودن موجب چه می شود؟ تبعه ی یک کشور بودن موجب می شود افراد حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور داشته باشند.

ص ۳

۶) چند مورد از حقوق افراد در خانه و خانواده را بنویسید؟ هر فرد حق دارد نام و نام خانوادگی و شناسنامه داشته باشد. - فرزندان همواره از محبت و توجه پدر و مادر برخوردارند. -

همه حق دارند با سواد شوند و تحصیل کنند و استعدادهای خود را شکوفا کنند . - همه حق دارند غذا ، لباس و مسکن مناسب داشته باشند.

ص ۴

۷) **چند مورد از حقوق افراد در مدرسه را بنویسید ؟** هیچ کس حق ندارد دیگری را مسخره کند یا به او صدمه بزند. - هر دانش آموزی حق دارد در مدرسه به او به اندازه ی سایر دانش آموزان توجه کنند و تبعیضی بین او و دیگران وجود نداشته باشد. - هر دانش آموزی حق دارد نظرش را در باره ی مشکلات درسی یا روش های آموزشی در مدرسه ، مودبانه و محترمانه بیان کند. - هیچکس نباید در مدرسه مورد تنبیه بدنی قرار بگیرد

ص ۵

۸) **چند مورد از حقوق افراد در محیط زندگی و کشور را بنویسید ؟** هر فرد حق دارد در محیطی سالم ، تمیز و پاک زندگی کند . - هیچکس حق ندارد به اموال عمومی، مانند وسایل حمل و نقل عمومی خسارت وارد کند. - هر فرد حق دارد از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند . - هیچ کشوری حق ندارد مردم کشورهای دیگر را از داشتن سلامت و خدمات بهداشتی و درمانی، محروم کند - همه حق دارند اگر کسی کار اشتباه یا خطرناکی در جامعه انجام داد، به او تذکر دهند و با روشی صحیح، وی را از آن کار باز دارند - همه حق دارند در کوچه و خیابان امنیت داشته باشند.

حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

۱) **حقوق متقابل چیست؟** حقوقی است که ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای آن حقوق می‌شویم.

نکته: ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای « حقوق متقابل » هستیم.

۲) **برای حقوق متقابل مثالی بزنید؟** ما در کشورمان از امکانات و حقوقی مانند آموزش، امنیت و بهداشت برخورداریم تا بتوانیم زندگی بهتری داشته باشیم. از طرف دیگر، ما نیز نسبت به آبادانی کشورمان مسئول هستیم و باید همیشه به فکر پیشرفت آن باشیم.

۳) **مسئولیت را تعریف کنید؟** مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آنها را انجام دهیم

۴) **به چه کسی مسئولیت پذیر گفته می‌شود؟** وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می‌دهد می‌گویند او فرد مسئولیت پذیری است

نکته: همان طور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم. افراد در نقش‌های مختلف، مسئولیت‌های مختلف دارند. هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

۵) **(فعالیت ۱) آقای مسعودی ۴۰ سال دارد و پزشک است. او دارای همسر و سه فرزند است و در یک آپارتمان زندگی می‌کند. به نظر شما او در هر یک از نقش‌های زیر چه مسئولیت‌هایی به عهده دارد؟**

به عنوان پدر: باید نیازهای خانواده را تأمین کند و ...

به عنوان همسر: باید با همسر خود مهربان باشد و ...

به عنوان پزشک: باید نسبت به بیماران خود احساس مسئولیت داشته باشد و ...

به عنوان فرزند پدر و مادر خود: باید به پدر و مادر خود احترام بگذارد و ...

به عنوان همسایه: باید حقوق همسایگان خود را رعایت کند و

۶) **ما در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستیم؟** خداوند - خودم - دیگران -

محیط زندگی خود و عالم آفرینش

۷) **ما چگونه در نزد خداوند مسؤل هستیم؟** وظیفه من این است که خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت هایش باشم و از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من و جامعه من است پیروی کنم.

۸) **شکرگزاری یعنی چه؟** شکرگزاری، استفاده ی صحیح از نعمت ها، قدر نعمت ها را دانستن و به هدر ندادن آنها است

۹) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به خودمان مسؤل هستیم؟** من با خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت میکنم - من از بدن خودم در مقابل موقعیت های خطرناک مثل سرما یا گرمای شدید، ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظایر آن محافظت میکنم. - من باید تلاش کنم استعدادهای خودم را بشناسم و آنها را شکوفا کنم. - تلاش می کنم با زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. - با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.

۱۰) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به اعضای خانواده ی خود مسؤل هستیم؟** من در کارهای خانه با پدر و مادرم همکاری میکنم. - وظایف شخصی خودم را بر دوش دیگران نمی گذارم. - از پدر و مادرم اطاعت میکنم و به نصیحت هایشان گوش میدهم. - من به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت مینمایم. - می دانم باید به اعضای خانواده ام احترام بگذارم و هرگز نباید با پدر و مادرم با تندی و گستاخی صحبت کنم. - از هر تصمیم یا کاری که باعث ناراحتی آنها می شود خودداری می کنم

۱۱) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به معلمان و همکلاسی های خود مسؤل هستیم؟** من مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت میکنم. - در مدرسه همه تلاش می کنند تا من بیاموزم و پیشرفت کنم. - من با معلمان و دیگر مسؤلان مدرسه، با ادب و احترام برخورد می کنم. - به توصیه های معلم گوش می کنم و سعی می کنم درسها را خوب یاد بگیرم و تکالیفم را به موقع انجام دهم. - من همیشه با همکلاسی هایم مهربان هستم و به آنها کمک میکنم. - ما باید از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت کنیم

۱۲) **با مثال بگویید ما چگونه نسبت به اعضای جامعه مسؤل هستیم؟** در محل زندگی ام طوری رفتار میکنم که همسایگان آزرده نشوند. - برای حفظ پاکیزگی و امنیت با اهالی محل و مسؤلان همکاری میکنم. - من وظیفه دارم به همراه هموطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم و در هنگام حوادث طبیعی مانند سیل یا زلزله به یاری آنها بشتابم. - من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسؤل هستم و خود را موظف به ادامه راه آنها میدانم. - من وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن در مقابل دشمنان دفاع کنم. - من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسانها، مسؤل هستم

۱۳) **با مثال بگویید ما چگونه نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسؤل هستیم؟** باید برای آباد کردن محیط زندگی ام تلاش کنم. - سعی میکنم بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی ام حفظ کنم - به محیط زیست آسیب نرسانم و نظم طبیعت را برهم نزنم. - سعی می کنم محیط طبیعی زندگی حیوانات را تغییر ندهم - حیواناتی را که محل زندگی آنها طبیعت است، با نگهداری در محیط های بسته ای مانند قفس یا خانه، اذیت نکنم.

سوالات درس سه مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۴

۱) آیا ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی قید و شرط داریم؟ چرا؟

مثال بزنید. خیر - هیچ یک از ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی قید و شرط نداریم؛ بلکه تا آنجا می‌توانیم حق خود را اعمال کنیم که مغایر قانون نباشد. برای مثال نمی‌توانیم با اعمال حق خود سبب خسارت و زیان دیگران شویم

نکته: ما باید هنگام انجام کارهای خود، احکام الهی را نیز مانند قانون و مقررات، رعایت کنیم.

نکته: از مهمترین علل پدید آمدن مقررات و قوانین در جامعه، برقراری نظم و حفظ حقوق افراد بوده است

ص ۱۶

۲) قانون و مقررات به چه دلایلی به وجود آمده است؟ حفظ حقوق افراد - برقراری

نظم و امنیت - رشد اخلاقی انسان ها

۳) ایجاد نظم و امنیت در جامعه چه تاثیری دارد؟ ایجاد نظم و امنیت و جلوگیری از

هرج و مرج به نفع همگان بوده و احترام به حقوق دیگران است

۴) عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه باعث چه می‌شود؟ عدم رعایت قوانین و

مقررات در جامعه، علاوه بر به هم زدن نظم و امنیت اجتماعی موجب پایمال شدن حقوق افراد می‌شود

۱) **مقررات یک جامعه به چند شکل به وجود می آیند؟ برای هر کدام مثال بزنید.**

- گاهی گروه های اجتماعی به صورت توافقی و براساس رعایت اصول اخلاقی یا برخی رسم ها ، از مقرراتی پیروی می کنند؛ برای مثال، ایستادن در صف اتوبوس و یا نانوایی
- هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام قانون به خود می گیرد؛ برای مثال، ممنوعیت عبور از چراغ قرمز

۲) **قانون چیست؟ مثال بزنید.** هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس

تصویب می شود ، نام قانون به خود می گیرد. مثال ۱: ممنوعیت عبور از چراغ قرمز، یک قانون راهنمایی و رانندگی است که در مجلس تصویب شده است و چنانچه راننده ای از آن تخلف کند جریمه می شود. مثال ۲: هیچکس نمی تواند بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی به درمان مردم بپردازد و این یک قانون مصوب است و اگر کسی از آن سرپیچی کند مجازات می شود.

نکته: همه ی افراد در برابر قانون مساوی اند.

نکته: مهم ترین قانون هر کشور قانون اساسی آن کشور است

۳) **قانون اساسی چیست؟** قانون اساسی مادر همه ی قانون ها است و سایر قوانین در

چارچوب آن تصویب می شوند .

۴) **در قانون اساسی چه چیزهایی معین شده است؟** در قانون اساسی هر کشور مهمترین

حقوق ملت و همچنین مهمترین روابط و وظایف حکومت و مردم، معین شده است.

نکته: چند ماه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مجلس خبرگان برای نوشتن قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد.

۵) **مجلس خبرگان قانون اساسی چگونه مجلسی بود و چگونه قانون اساسی را**

تصویب کرد؟ در این مجلس، خبرگانی که از سوی مردم انتخاب شده بودند در طی چند

ماه قانون اساسی را براساس بحث های دینی و علمی فراوان و با توجه به اهداف انقلاب اسلامی، نوشته و تصویب کردند

نکته: قانون اساسی در روزهای ۱۱ و ۱۲ آذر ماه ۱۳۵۸ به همه پرسى گذاشته شد و بیش از ۹۸ درصد مردم به آن رأی مثبت یا آری دادند.

ص ۱۸

۶) قانون اساسی کشور ما بر چه اساسی تدوین شده و به چه چیزهایی توجه

خاصی دارد؟ قانون اساسی کشور ما که براساس اصول اسلامی تدوین شده است، توجه خاصی به حقوق اساسی و اجتماعی همه مردم دارد

۷) (فعالیت ۳) منظور از اینکه همه افراد در مقابل قانون مساوی هستند چیست؟

مثال بزنید. یعنی قانون باید برای همه ی افراد به صورت مساوی اجرا شود و در قانون بین افراد فرقی گذاشته نشود. برای مثال هرکس از چراغ قرمز عبور کند جریمه می شود، چه بی سواد باشد چه استاد دانشگاه، چه فقیر باشد چه پولدار

ص ۱۹

۸) قوه ی مقننه چه وظیفه ای دارد و از چند بخش تشکیل شده است؟ نام ببرید.

قوه ی مقننه تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی به عهده دارد. و از دو بخش تشکیل شده: ۱- مجلس شورای اسلامی ۲- شورای نگهبان

۹) مجلس شورای اسلامی از چه کسانی تشکیل شده است؟ مجلس شورای اسلامی

نمایندگان منتخب مردم هستند که قوانین عادی را تهیه و تصویب می کنند. آنها برای یک دوره ی چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می شوند

نکته: نمایندگان، از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند

۱۰) شورای نگهبان چه وظایفی دارد؟ ۱- این شورا قوانینی را که در مجلس تصویب شده

است، بررسی میکند. اگر قوانین تصویب شده با قانون اساسی یا اصول و احکام دین مخالف بود آنها را رد می کند یا دوباره به مجلس برمی گرداند تا اصلاح شود ۲- این شورا بر انتخاباتی که در کشور برگزار میشود مانند انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای

اسلامی، نظارت میکند. نامزدهای انتخابات پس از بررسی و تأیید صلاحیت توسط این شورا، میتوانند در انتخابات حضور یابند.

۱۱) وظیفه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام چیست؟ در مواردی که شورای نگهبان و

مجلس شورای اسلامی به توافق درباره تصویب یک قانون نمی رسند، مجمع تشخیص مصلحت نظام، تصمیم نهایی را می گیرد.

۱۲) قانون گذاران باید از بین چه افرادی انتخاب شوند؟ قانونگذاران باید از بین بهترین

افرادى که شایستگی های لازم را برای این کار دارند، انتخاب شوند؛ شایستگی هایی مانند: شجاعت، دلسوزی، تخصص، دین داری؛ طرفداری از حقوق محرومان و ...

سوالات درس پنج مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۲۲

۱) **همدلی یعنی چه؟** همدلی یعنی اینکه خود را به جای فرد دچار حادثه شده بگذاریم و احساس و شرایط او را درک کنیم

۲) **همیاری یعنی چه؟** همیاری یعنی پس از درک احساس فرد حادثه دیده به کمک او بشتابیم .

ص ۲۳

نکته: خداوند همدلی و انسان دوستی را در سرشت ما انسان ها قرار داده است.

۳) **آیا ما در هنگام حوادث فقط به یاری هموطنان خود می شتابیم؟ توضیح دهید**

و یک مثال بزنید . خیر - ما در هنگام حوادث فقط به یاری هموطنان خود نمی شتابیم ، بلکه نسبت به همه ی انسان های مظلوم و آسیب دیده در هر جای جهان باشند احساس مسئولیت می کنیم . برای مثال مردم فلسطین اشغالی در اثر حملات ناجوانمردانه ی رژیم اشغالگر قدس زخمی می شوند یا به شهادت می رسند

ص ۲۴

۴) **کدام مؤسسات اجتماعی در حوادث به ما کمک می کنند؟** سازمان مدیریت

بحران کشور ، جمعیت هلال احمر ، سازمان آتش نشانی ، فوریت های پزشکی (اورژانس) ، نیروی انتظامی ، بسیج ، گروه های داوطلب جهادی

۵) **جمعیت هلال احمر چگونه موسسه ای است؟** جمعیت هلال احمر یکی از موسساتی است که در زمان وقوع حوادث طبیعی یا جنگ ها به کمک مردم می شتابد.

۶) **چند مورد از وظایف سازمان جمعیت هلال احمر در هنگام وقوع حوادث را**

بنویسید . در هنگام وقوع حوادث به مجروحین کمک های اولیه می رساند و آنها را به بیمارستان منتقل می کند - برای آسیب دیدگان سیل یا زلزله و جنگ ، چادرهای اسکان

موقت برپا می کند - کمک های مردمی مثل غذا ، پوشاک ، چادر اسکان و دارو را جمع آوری و به آنها می رساند

۷) جمعیت هلال احمر در شرایط عادی چه وظایفی دارد و چه کارهایی انجام

می دهد؟ برای **صلح و دوستی** و همچنین **حفظ محیط زیست** تلاش می کند.

۸) در مورد سازمان جوانان هلال احمر توضیح دهید؟ جمعیت هلال احمر بخشی به نام سازمان جوانان هلال احمر دارد. دانش آموزان یا دانشجویانی که به طور داوطلب عضو این سازمان می شوند ، برای همکاری با هلال احمر آموزش می بینند

ابراهیم حسین پور

سوالات درس شش مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۲۲

۱) چرا موسسه بیمه به وجود آمده است؟ موسسه بیمه برای جبران زیان های مالی و جانی به وجود آمده است

۲) بیمه چیست؟ بیمه یک قرارداد بین بیمه گر و بیمه شونده (بیمه گذار) است. موسسه بیمه گر تعهد می کند در قبال دریافت حق بیمه از بیمه شونده خسارت های ناشی از حوادث معینی را جبران کند

نکته: کلیه مؤسسات بیمه زیر نظر «بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران» فعالیت می کنند.

۳) بیمه ی مرکزی چه وظیفه ای برعهده دارد؟ بیمه مرکزی قوانین و مقررات لازم را برای مؤسسات بیمه تدوین میکند و هدایت و نظارت بر فعالیت و عملکرد آنها را به عهده دارد

۴) انواع بیمه را نام ببرید و هر کدام را تعریف کنید. بیمه ی اجباری - بیمه ی اختیاری - تعریف بیمه ی اجباری: بعضی از بیمه ها اجباری هستند؛ یعنی طبق قانون افراد باید این بیمه ها را انجام دهند - تعریف بیمه ی اختیاری: بعضی از بیمه ها اختیاری هستند و افراد، داوطلب می شوند که برای حوادث احتمالی از بیمه استفاده کنند.

۵) بیمه از نظر خدماتی که به بیمه شوندگان ارائه می کند انواع مختلف دارد آنها را نام ببرید؟ بیمه بهداشت و درمان، بیمه بیکاری، بیمه عمر، بیمه از کارافتادگی، بیمه روستاییان، بیمه بدنه اتومبیل و موتورسیکلت، بیمه سرنشین خودرو، بیمه آتش سوزی، بیمه منازل مسکونی

ص ۲۸

۶) دو بیمه ی اجباری مثال بزنید. بیمه ی وسایل نقلیه موتوری (بیمه ی موتور و ماشین و اتوبوس و کامیون و ...) - بیمه ی حوادث ناشی از کار

۷) در مورد بیمه ی وسایل نقلیه موتوری توضیح دهید. طبق قانون، همه دارندگان وسایل نقلیه موتوری، باید سالیانه خودروی خود را برای حوادث جانی و مالی ناشی از

تصادف بیمه کنند تا در هنگام وقوع حوادث ، بتوانند برای هزینه های درمانی یا خسارت به اتومبیل ، از کمک های بیمه استفاده کنند

۸) **بیمه ی حوادث ناشی از کار را توضیح دهید.** برطبق قانون ، کلیه سازمان ها ،

صاحبان بنگاه ها ، شرکت ها ، کارخانجات و کارفرمایان ، وظیفه دارند همه کارمندان و کارگران خود را در مقابل حوادث ناشی از کار ، بیمه کنند

۹) **بیمه ی بهداشت و درمان را توضیح دهید.** افرادی که تحت پوشش بیمه بهداشت و

درمان هستند می توانند بخشی از هزینه های پزشکی خود را مانند عمل جراحی ،

آزمایشگاه ، خرید دارو و... از طریق بیمه دریافت کنند

۱۰) **آقای حسینی ماشین خود را در شرکت بیمه ی آسیا بیمه کرده است . بگویید**

در این ماجرا بیمه شونده و بیمه گر چه کسی است و این بیمه اجباری است یا

اختیاری؟ بیمه شونده: آقای حسینی - بیمه گر: شرکت بیمه ی آسیا - نوع بیمه:

اجباری

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس هفت مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۳۲

(۱) تولید محصول به منظور چیست؟ به منظور رفع نیازها و خواسته های انسان صورت می گیرد

(۲) محصولی که تولید می شود ممکن است به چه صورت هایی باشد؟ برای هر

کدام مثالی بزنید. ممکن است کالا باشد مانند کفش ، کیف ؛ دفتر ، یخچال ، تلویزیون و ... - ممکن است خدمات باشد مانند خدمات پزشکی ، آموزش ، بیمه ، حمل و نقل و ...

(۳) عوامل تولید را نام ببرید؟ - منابع طبیعی - سرمایه - نیروی انسانی

(۴) منابع طبیعی چیست؟ آنچه در طبیعت وجود دارد مانند آب ، خاک ، جانوران ، جنگل ها ، معادن (نفت ، گاز ، زغال سنگ ، آهن و...) منابع طبیعی هستند

ص ۳۳

(۵) سرمایه چیست؟ انسان برای آنکه از منابع طبیعی استفاده و آنها را به کالا تبدیل کند به ابزار و تجهیزاتی نیاز دارد. این تجهیزات سرمایه نام دارد .

(۶) سرمایه شام چه چیزهایی است؟ منابع مالی، ماشین آلات، ابزار کار و زمین یا ساختمانی که تولید در آنها صورت میگیرد و نظایر آن، سرمایه هستند

(۷) چرا نقش نیروی انسانی در تولید بسیار مهم است؟ زیرا اگر کار و تلاش انسان نبود ، چیزی تولید نمی شد و آدمیان نمی توانستند به زندگی ادامه بدهند

نکته: برای تولید هر محصولی، نیروی انسانی باید دانش و مهارت لازم را داشته باشد.

(۸) تقسیم کار در جامعه چگونه بوجود آمد و مشاغل و حرفه های مختلف چگونه

پدید آمد؟ در گذشته های دور با رونق کار کشاورزی تولید محصول زیاد شد با تولید غذای کافی دیگر همه مجبور به کار کشاورزی نبودند و به تدریج افراد دیگر توانستند به کارهای دیگر بپردازند. بدین ترتیب تقسیم کار در جامعه به وجود آمد .

۹) به طور کلی مشاغل و فعالیت های اقتصادی را در چند گروه می توان طبقه

بندی کرد؟ نام ببرید . در سه گروه : کشاورزی - صنعت - خدمات

۱۰) (فعالیت ۲) به نظر شما کدام یک از عوامل تولید مهم ترند؟ چرا؟ نیروی انسانی -

زیرا انسان با نیروی فکر و کار خود می تواند منابع طبیعی را استخراج و به وسایل مورد نیاز خود تبدیل کند . همچنین انسان ابزار و وسایل کار و تولید را ابداع و اختراع کرده است

۱۱) (فعالیت ۳) اگر بخواهیم تولید امروز را با گذشته مقایسه کنیم کدام عوامل تولید

بیشتر تغییر کرده اند؟ یک مثال بزنید . سرمایه - این ابزار در واقع سطح فناوری در

هر دوره ی تاریخی است . سایر عوامل تولید تغییرات کمتری داشته اند .

۱۲) توزیع در لغت به چه معناست؟ توزیع در لغت به معنی پخش کردن است .

۱۳) توزیع را تعریف کنید؟ توزیع فعالیتی است که بین تولید کننده و مصرف کننده رابطه

برقرار می کند

۱۴) بازارهای مصرف شامل چه چیزهایی است؟ این بازارها شامل بازارهای قدیمی در

شهرها، فروشگاههای چند طبقه و مغازه هایی است که در اطراف خیابان ها احداث شده است.

۱۵) فروشنده ای که که می خواهد کسب حلال داشته باشد باید چه کاری انجام

دهد؟ باید از کم فروشی و گران فروشی پرهیز کند

نکته: درآمد حاصل از کم فروشی و گران فروشی حرام است

سوالات درس هشت مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۳۷

۱) **مصرف کننده چه کسی است؟** مصرف کننده کسی است که کالاها و خدمات را به منظور رفع نیازها و خواسته های خود می خرد

ص ۳۸

نکته: امروزه علاوه بر پول کاغذی از شیوه های دیگری نیز برای مبادله استفاده میشود. یکی از این شیوه ها استفاده از کارت خرید اعتباری است

۲) **مصرف کنندگان برای حفظ حقوق خود باید به چه نکاتی توجه کنند؟** قوانین و مقررات - برچسب مشخصات کالا - کالاهای قاچاق - استاندارد - ضمانت

۳) **در باره ی قوانین و مقررات که برای حفظ حقوق مصرف کننده وضع شده اند توضیح دید و برای آن مثالی بزنید.** به منظور حفظ حقوق مصرف کنندگان ، قوانین و مقرراتی وضع شده است که تخلف از آنها موجب جریمه یا مجازات میشود ؛ برای مثال ، کسی نمی تواند بدون گرفتن مجوزهای لازم ، کارگاه تولید موادغذایی یا سایر کالاها تأسیس کند

۴) **برچسب مشخصات کالا چیست؟** تولیدکنندگان موظف اند روی برچسب کالاها اطلاعات و ویژگی های آن کالا را بنویسند و در اختیار مشتری قرار دهند.

۵) **روی برچسب مشخصات کالا چه اطلاعاتی درج شده است؟** روی این برچسب ها اطلاعاتی از قبیل شماره جواز تولید ، نشانی(آدرس) محل کارخانه یا محل تولید ، قیمت کالا، مواد به کار رفته در آن و تاریخ مصرف(در مورد مواد غذایی و بهداشتی) و نکات ایمنی و... درج شده است

۶) به چه دلیل مصرف کنندگان باید به کالای قاچاق توجه کنند؟ خرید و فروش کالاهایی که به صورت قاچاق و غیرقانونی وارد کشور می شوند ، علاوه بر آنکه سبب ضعیف شدن اقتصاد کشور و تعطیل شدن مراکز تولیدی می شود

ص ۳۹

۷) **استاندارد یعنی چه؟** استاندارد کلمه ای است انگلیسی به معنی نمونه ی قابل قبول . تولید کننده ی هر کالایی باید یک سری ویژگیها را برای تولید یک کالا رعایت کند.

۸) **برای استاندارد چند مثال بزنید.** در یک ماده خوراکی استاندارد (بیسکویت ، رب گوجه ، روغن و) باید مواد افزودنی یا رنگ های مجاز به حدی باشد که به بدن آسیبی نرساند - در مواد بهداشتی (کرم ، شامپو ، مایع ظرفشویی، صابون و...) مواد شیمیایی به کار رفته باید به اندازه ی لازم باشد تا به پوست و بدن آسیب نرساند

۹) **آیا استاندارد مربوط به کالای خاصی است؟ با مثال توضیح دهید.** خیر - استاندارد مربوط به همه ی کالاها است ، برای مثال وسایل الکتریکی و وسایل گرمایش مانند بخاری اگر استاندارد نباشد ایمنی استفاده کنندگان را به خطر می اندازد

۱۰) **در مورد سازمان ملی استاندارد ایران توضیح دهید.** در ایران سازمانی به نام سازمان ملی استاندارد ایران وجود دارد. اگر کیفیت کالایی توسط این سازمان تأیید بشود، نشان مخصوص استاندارد روی آن کالا چاپ می شود.

۱۱) **ضمانت را تعریف کنید.** برخی از کالاها که کارکرد طولانی مدت دارند، برای زمان معینی توسط تولیدکننده یا فروشنده، ضمانت می شوند.

۱۲) **سه علامت زیر نشانه ی چه چیزی هستند؟**

علامت استاندارد ایران - این علامت بر روی هر کالایی باشد به معنایی بررسی و تایید آن توسط سازمان ملی استاندارد ایران است.

علامت سیب سلامت - سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت این نشان را بر روی محصولاتی قرار می دهد که ویژگی ها و نکاتی که این سازمان برای حفظ سلامت مصرف کنندگان تعیین کرده است را داشته باشند.

نماد بازیافت - یک علامت بین المللی است که اطلاعاتی در مورد بازیافت آن کالا ارائه می کند و به م مصرف کننده می گوید که کدام کالا قابل بازیافت است.

ص ۴۰

نکته: همان طور که مصرف کننده حقوقی دارد، مسئولیت هایی نیز دارد. مسئولیت مصرف کننده، مصرف درست است .

نکته: مصرف یعنی استفاده از کالا و خدمات به منظور رفع نیازها. این چیز بدی نیست؛ اما باید از مصرف گرایی پرهیز کرد.

نکته: در دنیای امروز، تولید فقط برای رفع نیازهای انسان صورت نمیگیرد. بلکه تولید کنندگان در جهت به دست آوردن سود بیشتر هستند.

۱۳) مصرف گرایی چیست؟ مصرف گرایی یعنی اینکه بدون داشتن نیاز واقعی بخواهیم

برای تفریح یا خودنمایی و چشم و همچشمی با دیگران کالاهایی را بخریم.

۱۴) برای مصرف گرایی مثالی بزنید. عوض کردن هر ساله وسایل خانه برای پیروی از مُد

نکته: فرد مصرف گرا خیلی زود تحت تأثیر آگهی های تبلیغاتی یا مُدگرایی قرار می گیرد

نکته: مصرف گرایی به اسراف می انجامد.

۱۵) از نظر دین اسلام تولید و مصرف کالا برای چیست؟ برای رفع نیاز انسان است تا او

بتواند به کارهای مهم تر پردازد. به همین دلیل اسراف و ریخت و پاش گناهی بزرگ است.

۱۶) **(فعالیت ۶)** مصرف گرایی چه آسیب های اخلاقی برای مردم ایجاد می کند؟

مُدگرایی ، خود نمایی ، چشم و همچشمی ، تجمل گرایی، اسراف

ص ۱۴

نکته: در جوامع امروز، مصرف گرایی به شدت به محیط زیست آسیب رسانده است

۱۷) در جوامع امروز، مصرف گرایی چگونه به محیط زیست آسیب رسانده

است؟ انسان ها مواد اولیه را از طبیعت می گیرند و با آنها کالا تولید می کنند و بعد

دوباره به صورت زباله به طبیعت برمی گردانند.

۱۸) چند راه حل برای کاهش مصرف گرایی و جلوگیری از آسیب به محیط

زیست مثال بزنید . تا حد امکان از مصرف نایلون و ظروف یک بار مصرف پلاستیکی

خودداری کنیم - در هنگام خرید با خود زنبیل یا کیسه پارچه ای همراه ببریم تا پلاستیک

کمتر مصرف شود. - در مراسم و مهمانی ها از ظروف یک بار مصرف پلاستیکی استفاده

نکنیم - ما باید به بازیافت زباله کمک کنیم

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس نه مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۴۵

- ۱) هر مکان دارای چند نوع ویژگی است. نام ببرید؟ دو نوع: ویژگی های طبیعی - ویژگی های انسانی
- ۲) ویژگی های طبیعی یک مکان شامل چه مواردی است؟ موقعیت جغرافیایی - نوع آب و هوا - ناهمواری ها - رودها - پوشش گیاهی - زندگی جانوری و...
- ۳) ویژگی های انسانی یک مکان شامل چه مواردی است؟ تعداد جمعیت - فعالیت های اقتصادی - سواد - زبان - آثار تاریخی و...
- ۴) متن زیر را بخوانید و در آن دو ویژگی انسانی و دو ویژگی طبیعی این مکان را پیدا کنید.

«سلام، من علی هستم. من در شهر برازجان زندگی می کنم. برازجان در جنوب ایران واقع شده است. این شهر در استان بوشهر قرار گرفته است. شهر ما زمین های حاصلخیزی دارد به همین دلیل کشاورزی و نخلداری یکی از مشاغل مردم شهر ما است. آب و هوای شهر ما گرم و خشک است. کاروانسرای مشیرالملک از آثار تاریخی شهر ما است.»

ویژگی های طبیعی: برازجان در جنوب ایران واقع شده است - شهر ما زمین های حاصلخیزی دارد - آب و هوای شهر ما گرم و خشک است

ویژگی های انسانی: این شهر در استان بوشهر قرار گرفته است - کشاورزی و نخلداری یکی از مشاغل مردم شهر ما است - کاروانسرای مشیرالملک از آثار تاریخی شهر ما است

ص ۴۶

- ۵) دانش جغرافیا چه کمکی به ما می کند؟ دانش جغرافیا به ما کمک می کند که ویژگیهای طبیعی، انسانی و اقتصادی مکانهای مختلف را بشناسیم و رابطه ی بین این ویژگیها را بفهمیم.

۶) **جغرافی دانان معمولاً کار خود را چگونه آغاز می کنند؟** جغرافی دانان معمولاً کار خودشان را با پرسش هایی درباره ی یک مکان آغاز می کنند و سپس درباره ی این پرسش ها تحقیق می کنند تا پاسخ آنها را پیدا کنند

۷) **پرسش های جغرافیایی با چه کلماتی آغاز می شود؟** پرسش های جغرافیایی با کلماتی مانند کجا؟ چرا؟ چگونه؟ چه موقع؟ و چه کسانی؟ آغاز می شود

۸) **چه وسایلی به شناخت محیط زندگی کمک می کنند؟ (جغرافی دانان از چه ابزار و وسایلی برای شناخت محیط استفاده می کنند؟)** نقشه - کره جغرافیایی - عکس های جغرافیایی - کتاب ها و فرهنگ نامه های جغرافیایی - رایانه و اینترنت

۹) **چرا نقشه وسیله ی مهمی در جغرافیا است؟** زیرا از طریق آن اطلاعات زیادی به دست می آوریم. نقشه ها محل دقیق پدیده های طبیعی مانند کوه، رود، جنگل و پدیده های انسانی مثل راهها، پلها، سدها و... را نشان می دهند.

۱۰) **چند نمونه از انواع نقشه ها را نام ببرید؟** نقشه ی ناهمواری ها ، نقشه ی تقسیمات کشوری (استان ها) ، نقشه ی راه ها ، نقشه ی گردشگری و اطلس ها

۱۱) **نقشه را تعریف کنید؟** نقشه، تصویری افقی از سطح زمین است که به نسبت مورد نیاز کوچک شده است.

ص ۴۲

۱۲) **مقیاس خطی چیست و چه کمکی به ما می کند؟** در زیر هر نقشه، شما خطی مشاهده می کنید که به آن مقیاس خطی می گویند و با استفاده از آن می توانید فاصله ی واقعی مکان ها را روی زمین محاسبه کنید

۱۳) **فاصله ی میدان فلسطین تا میدان انقلاب بر روی نقشه ۵ سانتی متر است ، اگر ۱ سانتی متر این نقشه برابر با ۲۰۰ متر باشد فاصله ی این دو مکان چقدر است؟**

۱ cm	۲۰۰m
۵	

$$X = \frac{200 \times 5}{1} = \frac{1000}{1} = 1000 \text{ متر}$$

۱۴) فاصله ی میدان انقلاب و میدان آزادی بر روی نقشه ۱۰ سانتی متر است . اگر مقیاس خطی نقشه مانند شک زیر باشد ، فاصله ی این ده میدان بر روی زمین و

در واقعیت چند متر و چند کیلومتر است؟

$$۱۰ \times ۳۰۰ = ۳۰۰۰ \text{ متر}$$

$$۳۰۰۰ \div ۱۰۰۰ = ۳ \text{ کیلومتر}$$

ص ۴۸

۱۵) انواع عکس های جغرافیایی را نام ببرید و هر یک را توضیح دهید؟

عکس های معمولی : که با دوربین از مناظر طبیعی ، شهرها، خانه ها و فعالیت های انسانی گرفته می شود.

عکس های هوایی : برای تهیه نقشه های جغرافیایی استفاده می شود . این عکس ها با

دوربین هایی که در هواپیما نصب شده گرفته می شود

تصاویر ماهواره ای : توسط ماهواره ها تهیه و به زمین فرستاده می شود . از این تصاویر نیز

اطلاعات زیادی در باره مکان ها به دست می آوریم

نکته: از عکس های هوایی برای تهیه نقشه های جغرافیایی استفاده می شود

ص ۴۹

۱۶) کره ی جغرافیایی چیست؟ کره ی جغرافیایی نمونه ی کوچکی از کره ی زمین است

که می توان شکل واقعی بخش های مختلف سیاره ی زمین را روی آن مشاهده کرد

۱۷) از کتاب ها و فرهنگ نامه های جغرافیایی چه اطلاعاتی می توان به دست

آورد؟ با مطالعه ی آنها می توانیم با مکان های مختلف و شیوه های زندگی مردم در این

مکان آشنا شویم

۱۸) امروزه از طریق وارد شدن به پایگاه های اینترنتی اطلاعات را به چه صورت

می توان به دست آورد؟ می توان اطلاعات را به صورت متن ، تصویر ، نقشه و حتی

فیلم به دست آورد

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس ده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۵۰

- (۱) زندگی مردم کشور ما به چند شکل هایی است؟ شهرنشین - روستا نشین - عشایری
(۲) استان چیست؟ برای اداره ی بهتر کشور، آن را به بخش هایی تقسیم کرده اند که به هر یک استان می گویند

نکته: استان به وسیله ی استانداری اداره می شود

- (۳) شهرستان چیست؟ هر استان نیز به چند شهرستان تقسیم می شود. در هر شهرستان تعدادی شهر و روستا وجود دارد

ص ۵۱

- (۴) شهر چگونه اداره می شود؟ شهرها توسط شورای اسلامی شهر و شهردار اداره می شوند. اعضای شورای شهر را مردم آن شهر انتخاب می کنند
(۵) شهرداری چگونه موسسه ای است؟ شهرداری موسسه ای است که برای اداره ی بهتر شهر به وجود آمده و خدماتی به ساکنان شهر ارائه می کند
(۶) مهم ترین خدمات شهرداری را بنویسید؟ (شهرداری چه کارهایی انجام میدهد؟) ایجاد و نگهداری فضای سبز - صادر کردن پروانه ساختمان - توسعه و نظارت بر حمل و نقل عمومی - ترویج دین داری و فضیلت های اخلاقی در فضای شهر - احداث، تعمیر یا اصلاح راه های شهری، پلها، تونلها و ... - ایجاد خانه های سلامت و فرهنگسراها

ص ۵۲

- (۷) شهرداری درآمد خود را از کجا دریافت می کند؟ مثال بزنید. شهرداری بخشی از درآمد خود را از مردم و بخشی را از بودجه عمومی کشور دریافت میکند. برای مثال شهرنشینان باید هر سال مبلغی به عنوان عوارض نوسازی به شهرداری بپردازند

۸) **روستاها چگونه اداره می شوند؟** روستاها توسط شورای اسلامی روستا و دهیار اداره میشوند. برای تشکیل شورای اسلامی روستا، افراد با تجربه و مورد اعتماد روستا با رأی مردم انتخاب میشوند.

۹) **شورای اسلامی روستا برای چه چیزهایی تصمیم گیری می کند؟** این شورا برای اداره ی روستا و بهتر شدن وضع آن و اقداماتی از قبیل: جلب مشارکت و همکاری های عمومی برای آبادانی بیشتر روستا، شناسایی نیازهای مختلف روستا (مانند ساخت یا تعمیر مدرسه، پل، مسجد، قنات و ...) و تلاش برای رفع آنها و امور دیگر، تصمیم گیری میکند

ص ۵۳

۱۰) **نواحی مرتفع و بلند قسمت شمالی ایران کدامند؟** کوه های آذربایجان در شمال غربی ایران - رشته کوه البرز در شمال ایران - کوه های خراسان در شمال شرقی ایران

۱۱) **قله های آتشفشانی کوه های آذربایجان کدامند؟** سبلان

نکته: رشته کوه البرز در شمال ایران واقع است و مانند دیواری دریای خزر را از قسمت های داخلی کشور جدا میکند.

۱۲) **قله های مهم رشته کوه البرز کدامند؟** دماوند - توچال - علم کوه

ص ۵۴

۱۳) **دامنه های شمالی رشته کوه البرز را با دامنه های جنوبی مقایسه کنید؟** در دامنه

های شمالی رشته کوه البرز که رو به دریا قرار دارد، برف و باران فراوان می بارد. این دامنه ها پوشیده از جنگل های انبوه است. به عکس دامنه های جنوبی البرز کم رطوبت مانده و فقط در فصل زمستان برف و باران دریافت می کند و در نتیجه پوشش گیاهی کمتری دارند

۱۴) **رشته کوه زاگرس در کدام سمت قرار دارد؟** رشته کوه زاگرس در غرب ایران

کشیده شده و جهت آن شمال غربی - جنوب شرقی () است

۱۵) **دامنه های شمالی غربی زاگرس را با دامنه های جنوبی مقایسه کنید؟** در دامنه

های شمال غربی برف و باران فراوانی می بارد اما هرچه به سمت جنوب زاگرس پیش می رویم از میزان برف و باران کاسته می شود

۱۶) قله های بلند زاگرس کدامند؟ زردکوه - دنا - الوند

۱۷) قله های بلند در نواحی مرکزی ایران را نام ببرید؟ کرکس - شیرکوه

ص ۵۵

نکته: نواحی پست و هموار ایران شامل دشت ها و جلگه ها است

۱۸) دو دشت وسیع ایران کدامند؟ دشت کویر - دشت لوت

۱۹) چرا برخی از دشت های ایران حاصلخیزند؟ به دلیل داشتن خاک مساعد و آب و

هوای مناسب

نکته: جلگه ها نیز زمین های حاصلخیز و مناسبی برای کشاورزی هستند.

۲۰) کوهپایه چیست؟ یعنی زمینی هایی که از یکسو به کوه ها و از سوی دیگر به دشت ها

مربوط می شود

نکته: در کوهپایه ها، علفزارهایی روئیده است که از آنها به عنوان چراگاه استفاده می شود

۲۱) ایران در کدام قسمت کره ی زمین واقع شده است؟ در جنوب غربی آسیا

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس یازده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۵۹

۱) زیستگاه را تعریف کنید؟ به منطقه ی بزرگی که در آن مجموعه ای از گیاهان و جانوران خاص زندگی می کنند، زیستگاه می گویند.

نکته: یکی از مهمترین عواملی که موجب گوناگونی یا تنوع زیستگاه ها در کشور ما شده است، تنوع آب و هوایی در کشور ماست

۲) در ایستگاه های هواشناسی چه چیزهایی را اندازه گیری می کنند؟ عناصر مختلف مثل دمای هوا، میزان بارندگی، میزان رطوبت، جهت وزش باد و سرعت وزش باد را اندازه گیری می کنند

نکته: مهمترین عناصر آب و هوا، دما و بارش است.

۳) چطور می فهمند که آب و هوای یک محل چگونه است؟ با اندازه گیری میزان دما و بارش یک مکان، در طی ماه و سال می توان پی برد که آب و هوای آنجا چگونه است.

نکته: بارش اشکال مختلف نظیر باران، برف و تگرگ دارد.

نکته: میزان دما و بارش را به صورت نمودار نشان می دهیم

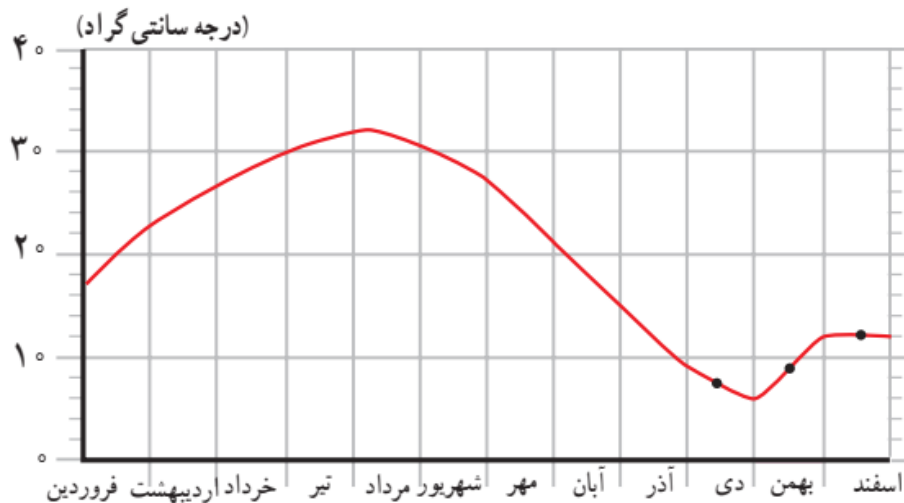
ص ۶۰

۴) دو نمونه از نمودارهای آب و هوایی را نام ببرید و بگویید هر کدام برای نشان

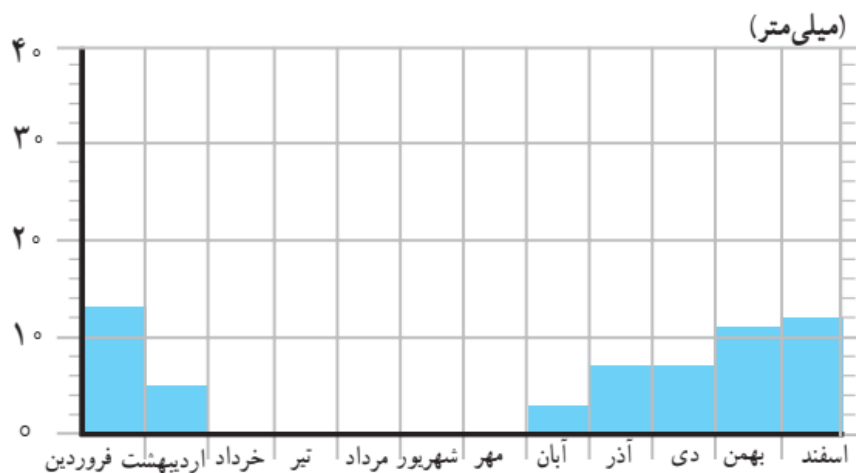
دادن کدام عنصر آب و هوا استفاده می شود؟ نمودار خطی و نمودار ستونی -

میزان دمای هوای یک ناحیه را با نمودار خطی و با رنگ قرمز نشان می دهند. میزان بارش یک ناحیه را با نمودار ستونی و به رنگ آبی نشان می دهند.

نکته: مثال برای نمودار خطی

نکته: مثال برای نمودار ستونی

ص 71

۵) به طور کلی ایران را می‌توان به چند ناحیه آب و هوایی تقسیم کرد. نام ببرید؟
 ناحیه معتدل و مرطوب خزری - ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی - ناحیه گرم و خشک - ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوب

نکته: بعضی از اقلیم شناسان معتقدند به طور کلی ایران را می‌توان به چهار ناحیه آب و هوایی تقسیم نمود

۶) **ناحیه ی معتدل و مرطوب خزری چه ویژگی هایی دارد؟** در کنار دریای خزر بین کوه های البرز و دریا واقع شده است - در تمام ماه های سال بارندگی دارد - مرطوب ترین ناحیه آب و هوایی ایران به شمار می رود - میزان بارندگی از غرب به شرق این ناحیه کاهش می یابد - تابستان ها و زمستان های معتدل دارد

۷) **در ناحیه ی خزری کشاورزی چگونه است؟** در ناحیه ی خزری، برای کشت بیشتر محصولات کشاورزی از آب باران (دیم) استفاده می شود و فقط برخی از محصولات مانند برنج به آبیاری نیاز دارند.

۸) **ناحیه ی معتدل و نیمه خشک کوهستانی چه ویژگی هایی دارد؟** کوهستان های مرتفع ایران و کوهپایه های اطراف آنها را در بر می گیرد - در برخی ارتفاعات این ناحیه در هنگام زمستان برف زیادی می بارد و یخبندان های شدید به وجود می آید - زمستان های سرد و تابستان های معتدل دارد - این ناحیه با اینکه تقریباً ۹ ماه از سال بارش دارد ، در تابستان ها خشک است - در ارتفاعات این ناحیه جنگل ها و مراتعی سرسبز روئیده است

۹) **در ناحیه ی معتدل و نیمه خشک کوهستانی کشاورزی چگونه است؟** به دلیل بارش کافی در طی سال ، کشاورزان می توانند زراعت دیم نیز داشته باشند

۱۰) **ناحیه ی گرم و خشک ایران شامل کدام نواحی است؟** این ناحیه که شامل نواحی مرکزی ایران است تابستان های گرم و خشک دارد

۱۱) **خشکی ناحیه ی گرم و خشک ایران به چه دلیل است؟** به دلیل آن است که فقط در چند ماه از سال ، آن هم به مقدار کم باران می بارد . در بعضی از بخشی های این ناحیه ، بیابان هایی به وجود آمده است که ممکن است سال ها در آنجا باران نباریده باشد مانند بیابان لوت

۱۲) **در ناحیه ی گرم و خشک ایران اختلاف دمای شب و روز چگونه است؟** اختلاف دمای شب و روز زیاد است و تابستان ها هوا بسیار گرم می شود

۱۳) پوشش گیاهی ناحیه گرم و خشک داخلی ایران چگونه است؟ این ناحیه از نظر پوشش گیاهی فقیر است و تنها گیاهان خشکی پسند مانند درختان تاغ و گز و بوته های خاردار در آنجا قادر به رشد و نمو هستند

ص ۶۳

۱۴) ناحیه ی گرم و شرجی سواحل جنوب از کجا تا کجا کشیده شده است و آب و هوای آن چگونه است؟ این ناحیه در کناره های خلیج فارس و دریای عمان ، از جلگه خوزستان تا بندر چابهار کشیده شده است . به طور کلی مناطق جنوبی ایران تابستان های بسیار گرم و زمستان های ملایم دارد

۱۵) چرا ناحیه ی ساحلی جنوب ایران ، جزء نواحی خشک است؟ زیرا میزان بارندگی در این ناحیه بسیار کم است . اما چون به دلیل وجود دریا و تبخیر آب های آن نم هوا زیاد است ، حالت شرجی به وجود می آید

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

- (۱) چه عاملی موجب شده که ایران تنوع زیادی در گونه های گیاهی و جانوری داشته باشد؟ شرایط جغرافیایی ایران
- (۲) مهم ترین عامل که موجب از بین رفتن یا در معرض خطر قرار گرفتن برخی از گونه های گیاهی و جانوری شده چیست؟ فعالیت های نادرست انسان ها
- (۳) ما در بهره برداری از طبیعت و رفع نیازهای خودمان چگونه باید عمل کنیم؟ باید طوری برنامه ریزی و عمل کنیم که کمترین آسیب به محیط وارد شود.
- (۴) نابود شدن درختان جنگل چه نتایج دارد؟ وقتی درختان جنگلی در یک ناحیه نابود می شوند، جانورانی نیز که غذایشان را در این جنگل ها به دست می آورند، از بین می روند و تعادل طبیعت به هم می خورد
- (۵) چرا زیستگاه ها تخریب می شوند؟ فعالیت های نادرست انسان - از بین بردن جنگل ها و مراتع بدون برنامه ریزی و تفکر - شکار بیش از حد و صید بی رویه جانوران - تولید زباله توسط انسان - گاز های سمی که از اتومبیل ها یا کارخانه ها به هوا و آب وارد می شوند یا سم هایی که در آفت کش های کشاورزی وجود دارد

- (۶) شکار بیش از حد و صید بی رویه جانوران چه پیامدی به دنبال دارد؟ شکار بیش از حد و صید بی رویه باعث کاهش بعضی گونه های جانوری شده است. وقتی شکارچیان برای تفریح یا استفاده از پوست، شاخ ها و استخوان، به حیوانی حمله می کنند به تدریج نسل این گونه رو به کاهش می گذارد یا در خطر انقراض قرار می گیرد
- نکته: یکی از چیزهایی که حیات زیستگاه ها را تهدید می کند، زباله است.
- (۷) چرا زباله حیات زیستگاه ها را تهدید می کند؟ زیرا بسیاری از زباله هایی که ما تولید می کنیم، زیان آورند و سال های زیاد در محیط باقی می مانند

۸) **مهم ترین دلایل حفاظت از زیستگاه ها را نام ببرید؟** سپاسگزاری از نعمت های خداوند - لذت بردن از زیبایی ها و تفکر در آفرینش - حق حیات - وابستگی موجودات زنده به یکدیگر - فواید گیاهان و جانوران

۹) **یکی از راه های شکر گزاری از نعمت های الهی چیست؟** این است که رابطه ی درست و صحیح با طبیعت داشته باشیم .

۱۰) **آیا انسان تنها موجودی است که حق حیات دارد؟ توضیح دهید؟** خیر - انسان تنها موجود زنده ی روی زمین نیست ، سایر موجودات زنده نیز حق حیات دارند و مثل انسان ، مخلوق خداوند هستند .

۱۱) **انسان ها تا چه حدی می توانند از طبیعت استفاده کنند؟** انسان ها می توانند فقط در حدی که نیازهایشان را بر آورده کنند ، از طبیعت بهره برداری کنند و حق ندارند به دلیل زیاده روی در مصرف یا سودجویی ، گیاهان یا حیوانات را نابود کنند .

نکته: همه ی موجودات زنده برای ادامه ی زندگی به یکدیگر وابسته هستند. یکی از وابستگی ها، زنجیره ی غذایی است

۱۲) **وقتی برخی گونه ای یک زیستگاه نابود می شود چه مشکلی ایجاد میشود؟** غذای برخی گونه ای دیگر کم می شود و آن گونه نیز شروع به کاهش می کند ، در نتیجه تعادل زندگی در آنجا به هم می خورد .

۱۳) **گیاهان و جانوران چه فوایدی برای انسان دارند؟** بعضی از جانوران و گیاهان منابع غذایی برای انسان هستند . بعضی از گیاهان خاصیت دارویی دارند و برای درمان بیماری ها استفاده می شوند

۱۴) **مهم ترین وظیفه ی سازمان حفاظت از محیط زیست چیست؟** مهم ترین وظیفه ی آن حفاظت از محیط زیست ، مراقبت از زیستگاه های طبیعی کشور و جلوگیری از تخریب و آلودگی آنها است .

نکته: یکی از مشاغل مهم در سازمان حفاظت از محیط زیست محیط بانی است

۱۵) **وظایف محیط بان ها چیست؟** محیط بان ها مسئول اجرای قوانین و مقررات محیط زیست در یک منطقه هستند - محیط بان ها از منطقه ی تحت نظارت خود ، بازدید می کنند و کلیه رویدادها یا فعالیت هایی را که موجب تخریب محیط زیست می شوند را شناسایی می کنند.

۱۶) **محیط بان ها چه مواردی را به سازمان حفاظت از محیط زیست گزارش می دهند؟** آنها ممکن است قطع درختان ، بوته کنی ، شکار غیر قانونی ، روشن کردن آتش ، آلودگی های محیط زیستی یا سیل و طغیان رودخانه را در یک مکان مشاهده کنند و به سازمان گزارش دهند

ص ۲۰

تکته: حفاظت از محیط زیست فقط مخصوص سازمان حفاظت از محیط زیست نیست، بلکه وظیفه ی همه ی ما است

۱۷) **بعضی از کارهایی که شما می توانید برای حفاظت از محیط زیست انجام دهید را نام ببرید؟** هرگز گل ها را نچینید . گل های وحشی را در مسیر راه ها و جاده ها لگد مال نکنید - در محل زندگی خودتان درخت و گل بکارید تا زیستگاه طبیعی کوچکی برای حیوانات درست کنید - ته مانده ی سفره را با حفظ نظافت در گوشه ای از بالکن یا باغچه بریزیم تا به تغذیه ی پرندگان کمک کرده باشیم - تصمیم بگیریم حیوانات خشک شده یا وسایل تزئینی که از اعضای بدن حیوانات درست شده (مثل عاج فیل) نخریم .

ص ۲۱

۱۸) **منطقه ی حفاظت شده به چه مناطقی گفته می شود؟** سازمان حفاظت محیط زیست ، برخی از مناطق کشور را که در آنجا حفظ و تکثیر نسل جانوران یا گیاهان اهمیت خاصی دارد ، به عنوان منطقه ی حفاظت شده اعلام می کند . این منطقه ممکن است جنگل یا مرتع یا دشت و کوهستان باشد .

۱۹) **چند منطقه حفاظت شده ی کشورمان را نام ببرید؟** منطقه ی جنگل های حرا در آب های خلیج فارس و دشت ارژن در فارس و آسترانکوه در لرستان .
۲۰) **در منطقه ی حفاظت شده چه مقرراتی وجود دارد؟** شکار و صید یا قطع درختان و از بین بردن گیاهان در این منطقه ممنوع است

۲۱ اصل ۵۰ قانون اساسی در مورد چیست؟ در جمهوری اسلامی ایران، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعد باید در آن حیات رو به رشدی داشته باشند، وظیفه ی عمومی تلقی می گردد

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

(۱) **در چه صورت جمعیت افزایش و در چه صورت کاهش می یابد؟** اگر تعداد افرادی که متولد می شوند بیشتر از افرادی که از دنیا می روند باشد جمعیت افزایش می یابد. اگر تعداد افرادی که متولد می شوند کمتر از افرادی که از دنیا می روند باشد، جمعیت کاهش می یابد

نکته: محاسبه رشد جمعیت کشورها نشان می دهد در بعضی از کشورها رشد جمعیت زیاد است، اما در بعضی از کشورها رشد جمعیت کاهش یافته است

(۲) **رشد منفی جمعیت را تعریف کنید؟** برخی کشورها که تشکیل خانواده در آنها کمتر صورت میگیرد یا تعداد زاد و ولدها کمتر از مرگ و میرها شده است، دارای رشد منفی در جمعیت خود هستند.

(۳) **وقتی رشد جمعیت منفی می شود کشورها با چه مشکلاتی روبرو می شوند؟** در این کشورها با کم شدن زاد و ولد، جمعیت جوان کاهش و تعداد سالمندان افزایش می یابد و جامعه از نیروی جوان که می تواند کار کند و با فعالیتهای اقتصادی و آموختن علم به پیشرفت کشور کمک کند، محروم می شود

(۴) **جمعیت را به چه گروه های سنی تقسیم می کنند، نام ببرید؟** کودکان و جوانان (جمعیت یکسال تا ۲۵ سال) - بزرگسالان (جمعیت ۲۶ تا ۶۵ سال) - سالمندان (بیشتر از ۶۵ سال)

نکته: در کشور ما «مرکز آمار ایران» مسئولیت سرشماری جمعیت را به عهده دارد. این مرکز، اطلاعات مختلف مربوط به جمعیت را هر ۵ سال یکبار جمع آوری و در کتابها یا نشریات الکترونیکی منتشر می کند

(۵) **تراکم جمعیت چیست؟** به نسبت افرادی که در یکجا زندگی می کنند به مساحت آنجا، تراکم جمعیت آن مکان می گویند

۶) تراکم جمعیت چگونه محاسبه می شود؟ برای محاسبه تراکم جمعیت یک منطقه، تعداد جمعیت آن منطقه را بر مساحت آن تقسیم می کنند

$$\text{تراکم جمعیت} = \frac{\text{جمعیت}}{\text{مساحت}}$$

۷) اگر جمعیت یک شهر ۱۰۰۰ نفر و مساحت آن ۵ کیلومتر مربع باشد، تراکم جمعیت در آنجا را حساب کنید؟

$$\text{تراکم جمعیت} = \frac{\text{جمعیت}}{\text{مساحت}} = \frac{۱۰۰۰}{۵} = ۲۰۰$$

ص ۲۲

۸) تراکم جمعیت کشور ما در سال ۱۳۹۵ چقدر بوده است؟ این تراکم چگونه محاسبه شده است؟ ۴۹ نفر در کیلومتر مربع - جمعیت ایران را تقسیم بر مساحت آن کرده اند.

۹) در کدام نواحی ایران تراکم جمعیت کم یا پایین است؟ چرا؟ در بخشی از نواحی داخلی ایران به دلیل کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاکهای نامساعد و شور، جمعیت کمی زندگی می کنند.

۱۰) کدام نواحی ایران خالی از جمعیت است؟ دشت لوت و دشت کویر

ص ۲۸

۱۱) پرجمعیت ترین و پرتراکم ترین ناحیه کشور ما کجاست؟ توضیح دهید و علت آن را بنویسید؟ منطقه ی شهری تهران است. یعنی تهران و شهرهای کوچک و بزرگ اطراف آن. چون تهران پایتخت کشور است در این شهر سازمانهای مهم دولتی، دانشگاه ها، بیمارستان ها و صنایع زیاد مستقر شده است

۱۲) جمعیت زیاد در تهران و برخی دیگر از شهرهای پرجمعیت ایران چه

مشکلاتی را بر مردم این شهرها تحمیل میکند؟ مشکلاتی مانند آلودگی هوا، ترافیک،

آلودگی صوتی و هزینه های بالاتر زندگی

۱۳) دومین ناحیه پر تراکم در کشور ما کجاست؟ علت آن را بنویسید . جلگه ی های

کناره ی دریای خزر است. در این ناحیه به دلیل باران کافی و آب فراوان و هوای معتدل و

خاک حاصلخیز کشاورزی رونق فراوان دارد

۱۴) افزایش جمعیت در ناحیه ی خوزستان به چه دلیل است؟ بعضی از مناطق ایران به

دلیل داشتن معادن و ذخایر ، جمعیت زیادی را به خود جذب کرده اند مانند ناحیه ی

خوزستان به دلیل داشتن منابع نفت و گاز

۱۵) چرا کوهپایه های البرز و زاگرس جمعیت زیادی را به خود جذب کرده

است؟ به دلیل خاک حاصلخیز و بارندگی کافی

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس چهارده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۷۹

۱) برای جلوگیری از کاهش یا به خطر افتادن منابع، چه باید کرد؟ باید راه های استفاده ی صحیح از منابع را یاد بگیریم

نکته: آب و خاک دو منبع حیاتی و از منابع محدود هستند

۲) به طور کلی آب مورد نیاز انسان از کجا تأمین می شود؟ برای هر کدام مثال بزنید. آب های سطحی (رودها) - آب های زیر زمینی (چاه، چشمه، قنات)

ص ۸۰

نکته: کشور ما ایران دارای منابع آب محدود است

ص ۸۱

نکته: یکی از منابع مهم تأمین آب شهرنشینان و روستاییان، رودها هستند

۳) اغلب رودهای دائمی و پرآب ایران از کجا سرچشمه میگیرند؟ کوههای البرز و زاگرس

۴) چرا بیشتر رودهای ایران برای کشتیرانی مناسب نیستند؟ رودهای پر آب ایران چون از شیب های تند کوهستانی جاری می شوند قابل کشتیرانی نیستند و فقط در بخشی از رود کارون می توان کشتیرانی کرد

۵) رودهای ایران را از نظر جهت جریان آب یعنی جایی که به آن میریزند می

توان به سه حوضه آبریز تقسیم کرد. آنها را نام ببرید و در مورد هر کدام

توضیح دهید. حوضه ی آبریز دریای خزر: رودهای پر آبی که از کوه های البرز و

ارتفاعات شمالی سرچشمه می گیرند و به دریای خزر می ریزند - حوضه ی آبریز خلیج

فارس و دریای عمان: رودهایی که از کوه های زاگرس یا کوه های پراکنده داخلی سرچشمه

و می گیرند و به خلیج فارس و دریای عمان می ریزند - حوضه ی آبریز داخلی: رودهایی

که به دریاچه ها و باتلاق های داخلی یا زمین های اطراف خود نفوذ می کنند و معمولاً موقت یا فصلی هستند

ص ۱۳

۶) میزان مجاز مصرف آب برای یک نفر در شبانه روز چقدر است؟ میزان مجاز مصرف آب برای یک فرد در شبانه روز ۱۵۰ لیتر تعیین شده است اما در ایران متوسط مصرف در شبانه روز ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر است

نکته: هر لیتر تقریباً معادل چهار لیوان آب است

۷) مصرف آب در گذشته و حال چه تفاوتی دارد؟ علت آن را بنویسید. میزان مصرف آب در طی زمان افزایش یافته است. با تغییر شیوه های زندگی مصرف آب روز به روز بیشتر شده است

ص ۱۴

۸) شما برای مصرف درست آب چه نکاتی را باید رعایت کنید؟ در موقع حمام کردن یا مسواک زدن، شیر آب را باز نگذاریم. در هنگام دوش گرفتن به طور متوسط هر دقیقه ۲۰ لیتر آب مصرف می شود - شیرهای آب را همیشه بازدید و تعمیر کنیم تا چکه نکند

۹) شما برای آلوده نکردن آب چه نکاتی را باید رعایت نمایید؟ زباله ها را در رودها و آب های جاری نریزیم، از نظر دین اسلام آلوده کردن آب ها گناه است - از مواد شوینده که ترکیبات شیمیایی دارند، کمتر استفاده کنیم، چون این مواد آب های زیر زمینی را آلوده می کنند

ص ۱۵

نکته: خاک یک منبع مهم تأمین غذا است

۱۰) کاربردهای دیگر خاک را در زندگی انسان نام ببرید؟ منبع تأمین غذا - دامپروری - جنگل و درختکاری - کشاورزی - مصالح ساختمانی

۱۱) خاک چیست؟ خاک لایه ی نازکی از پوسته زمین است که از خرد شدن سنگ ها پدید آمده است

۱۲) خاک چگونه تشکیل می شود؟ خاک طی زمان طولانی با توجه به عواملی مانند سنگ ها ، آب ، دمای هوا و موجودات زنده یک منطقه تشکیل می شود

۱۳) آیا در همه جای کشورمان خاک های حاصلخیز وجود دارد؟ چرا (خاک

مناطق مرکزی ایران با خاک جلگه ها و اطراف رودها مقایسه کنید؟) خیر - در جلگه ها و اطراف رودها و برخی کوه پایه ها خاک حاصلخیزی وجود دارد که مواد آلی و معدنی مناسب دارند. برعکس، خاک برخی مناطق مرکزی ، شرقی یا جنوبی کشور به علت وجود نمک یا آهک در خاک ، غالبا برای کشاورزی مناسب نیست

۱۴) چه عواملی موجب از بین رفتن خاک می شود؟ مصرف بیش از حد مواد غذایی و

کشت پی در پی یک محصول در زمین و استراحت ندادن به خاک -قطع درختان و کندن بوته ها که موجب می شود خاک در اثر باد و باران به راحتی شسته می شود -استفاده ی نامناسب و بی رویه از کودهای شیمیایی - ایجاد ساختمان و جاده و کارخانه روی خاک های قابل کشت - دفن زباله در خاک

نکته: در کشور ما سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری ، حفاظت از خاک را بر عهده دارد.

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس پانزده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۹۰

۱) گردشگر به چه کسی می گویند؟ به کسانی که محل اقامت یا کار خود را به طور موقت ترک می کنند و برای استراحت یا گردش و دیدن یا مطالعه مکان های تاریخی و طبیعی، به سفر می روند گردشگر می گویند

نکته: به کسانی که به سفرهای زیارتی میروند، زائر می گویند

۲) گردشگری در گذشته و حال را با یکدیگر مقایسه کنید؟ در گذشته تعداد کسانی که به مسافرت می رفتند بسیار کم بود اما با گذشت زمان، تعداد گردشگران بیشتر شد، به طوری که امروزه میلیون ها نفر از مردم جهان در ایام مختلف سال از جایی به جای دیگر سفر می کنند

۳) انواع گردشگری را بیان کنید؟ تفریح و استراحت - زیارت اماکن مقدس - مطالعه ی آثار تاریخی - بازدید از نمایشگاه ها یا حضور در گردهمایی های علمی - طبیعت گردی

ص ۹۱

۴) اهمیت گردشگری برای گردشگرانی که به سفر می روند را بنویسید. وقتی افراد به سفر می روند علاوه بر استراحت و تفریح با پدیده های زیبای طبیعی و مکان های مذهبی، تاریخی و فرهنگی آشنا میشوند و چیز های زیادی درباره ی مکان ها و آداب و رسوم مردم مناطق یاد می گیرند.

۵) اهمیت گردشگری برای مردم ناحیه ای که گردشگران به آنجا سفر می کنند را بنویسید. وقتی گردشگران به ناحیه ای سفر می کنند در آن ناحیه شغل های مختلفی ایجاد می شود - درآمد مردم آنجا بیشتر می شود.

۶) وقتی گردشگران به ناحیه ای سفر می کنند در آن ناحیه چه شغل هایی ایجاد می شود؟ هتل داری - دفاتر فروش بلیت - دفاتر حمل و نقل - فروش صنایع دستی و غذاها و شیرینی های محلی

نکته: یکی از وسایل مهمی که باید برای گردشگری یا انجام هر نوع سفر از آن استفاده کرد، نقشه است.

- ۷) چرا نقشه وسیله ی مهمی در گردشگری است؟ نقشه ها به ما کمک می کنند تا مکان های جدید را بهتر پیدا کنیم و سریع تر خود را به آنجا برسانیم . بدون نقشه ممکن است مسیرها را اشتباه کنیم یا زمان زیادی برای پیدا کردن یک مکان صرف کنیم
- ۸) دو نوع نقشه که به هنگام سفر باید به همراه داشته باشیم را نام ببرید. نقشه ی گردشگری - نقشه ی راه ها

- ۹) بر روی نقشه ی راه ها چه چیزهایی مشخص شده است؟ بر روی نقشه ی راه ها ، جاده های اصلی و فرعی و همچنین مکان های خدماتی چون رستوران ها ، تعمیرگاه ها ، پمپ بنزین ها ، نمازخانه و نظایر آن مشخص شده است
- ۱۰) از مقیاس در نقشه ی راه ها چه استفاده می شود؟ با استفاده از مقیاس نقشه ی راه ها می توانید حساب کنید چقدر از روستا یا شهری که می خواهید به آن سفر کنید ، فاصله دارید.

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس شانزده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۹۴

۱) **سفرهای زیارتی به چه منظوری انجام می‌گیرد؟** سفرهای زیارتی به منظور بازدید از مکان‌های مقدس و زیارت مرقد پیامبران الهی، امامان بزرگوار و امامزاده‌ها انجام می‌گیرد.

نکته: در کشور ما، بخش عمده‌ای از سفرها جنبه ی زیارتی دارد

۲) **سه زیارتگاه مهم کشورمان را نام ببرید.** حرم امام رضا (ع) در مشهد، حرم حضرت معصومه (س) در قم، حرم شاهچراغ (ع) در شیراز

۳) **چند مسجد نام ببرید که علاوه بر محل عبادت بودن از نظر معماری زیبای اسلامی مورد توجه گردشگران هستند؟** مسجد امام و شیخ لطف الله در اصفهان، مسجد جامع یزد، مسجد گوهرشاد در مشهد.

نکته: مشهد مقدس، مهمترین قطب زیارتی ایران است.

نکته: همه ساله تعداد زیادی از زائران ایرانی و خارجی (حدود ۱۷ میلیون نفر) برای زیارت مرقد مطهر امام رضا (ع) به مشهد سفر می‌کنند

ص ۹۶

۴) **حرم مطهر امام رضا (ع) و مجموعه آستان قدس رضوی از چه نظر اهمیت**

دارند؟ علاوه بر اهمیت زیارتی از نظر معماری و تاریخی نیز اهمیت فراوانی دارند.

۵) **در صحن‌های مطهر حرم امام رضا (ع) آرامگاه کدام شخصیت‌های بزرگ**

علمی مذهبی وجود دارد؟ شیخ بهایی - علامه محمد تقی جعفری

ص ۹۷

۶) **در مجموعه آستان قدس رضوی کدام موزه‌ها قرار دارند؟** موزه قرآن - موزه

سگه - موزه صدف - موزه سلاح

نکته: در موزه امام رضا ، آثار مختلفی از جمله مدال هایی که برخی از نخبگان علمی (مانند برندگان المپیادهای علمی) و همچنین ورزشکاران اهداء کرده اند، نگهداری می شود. مدال های کشتی گیر محبوب ایران مرحوم تختی، از قدیمی ترین این مدال هاست

۷) از مهم ترین اشیای موجود در موزه مرکزی به چه چیزهایی می توان اشاره

کرد؟ در این موزه می توان به قرآن های نفیس که با خط مبارک ائمه اطهار بر روی پوست آهو نوشته شده ، اولین سنگ مرقد مطهر امام رضا (ع) و سگه ها و کتیبه های نفیس اشاره کرد

ص ۹۸

۸) **آثار تاریخی ایران شامل چه چیزهایی است ؟** کاخ ها ، مساجد ، کاروانسراها ، حمام ها ، بازارها ، آرامگاههای شاعران و دانشمندان، پل ها ، خانه های تاریخی و برج ها

نکته: برخی از بناهای تاریخی ایران ، میراث جهانی هستند که باید از آنها محافظت شود

ص ۹۹

۹) **طبیعت گردی چیست ؟** یکی از انواع گردشگری ، گردش و استراحت یا مطالعه و تحقیق در مکان های طبیعی چون کوه ها ، غارها ، چشمه های آب معدنی و بیابان ها و جنگل ها و پناهگاه های حیات وحش و روستاها است .

۱۰) **چرا کشور ایران زیستگاه های متنوعی دارد؟** کشور ایران به دلیل داشتن ناهمواری های مختلف و آب و هوای متنوع، زیستگاه های متنوعی دارد.

نکته: بعضی از مکان های طبیعی و زیستگاه های ایران ، به عنوان «میراث زیستی جهانی» اعلام شده اند.

ص ۱۰۱

۱۱) یکی از برنامه هایی که کشورهای مختلف برای جلوگیری از آسیب رساندن به محیط زیست در طبیعت گردی انجام داده اند چیست ؟ ایجاد پارک های ملی است

(۱۲) پارک ملی را تعریف کنید؟ در پارکهای ملی مانند مناطق حفاظت شده، بوته کنی، چرای دام ها، شکار و نظایر آنها ممنوع است و محیط های امن طبیعی برای جانوران پدید آورده اند. بخشی از این پارکها هم به گردشگاه مسافران اختصاص داده شده است

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس هفده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۰۵

- (۱) **میراث یعنی چه؟** میراث یعنی ارث و هر چیزی که از گذشتگان و نیاکان به ما رسیده باشد.
نکته: بخشی از آثاری که از گذشتگان برای ما به جای مانده است میراث فرهنگی است.
- (۲) **میراث فرهنگی چیست؟** میراث فرهنگی همه ی آثار ارزشمندی است که به فرهنگ، تمدن و هویت یک ملت مربوط می شود.
- (۳) **انواع میراث فرهنگی را نام برده و برای هر کدام چند مثال بنویسید؟** میراث فرهنگی مادی و میراث فرهنگی غیرمادی - میراث فرهنگی مادی مثل ظرف ها، سکه ها، کتیبه ها، فرش ها، کتاب های قدیمی و بناهای تاریخی، مساجد و امام زاده ها - میراث فرهنگی غیر مادی مثل اعتقادات، دستاوردهای علمی و هنری و فرهنگی، زبان و یا آداب و رسومی که از گذشته به ما رسیده است.
- (۴) **چرا باید از میراث فرهنگی حفاظت کنیم؟** ما باید برای حفظ و معرفی این آثار، برنامه ریزی و تلاش کافی را بکنیم، تا بتوانیم آنها را به خوبی به آیندگان بسپاریم. میراث فرهنگی به همه مردم یک کشور تعلق دارد. پس همه باید در حفظ آن بکوشند.
- (۵) **علم تاریخ را تعریف کنید؟** علم تاریخ عبارت است از مطالعه ی زندگی انسان ها در گذشته
- (۶) **آشنایی با گذشته به ما چه کمکی می کند؟** آشنایی با گذشته به ما کمک می کند تا زمان حال را بهتر بفهمیم. ما از مطالعه ی رویدادها و زندگی مردمان گذشته می توانیم عبرت بگیریم و از تجربه های آنها در زندگی امروز استفاده کنیم.
- (۷) **مورخ کیست؟** به کسانی که در باره ی زندگی انسان ها و رویدادهایی که در گذشته اتفاق افتاده، مطالعه و تحقیق می کنند مورخ می گویند
- (۸) **مورخان در مطالعات خود از چه منابعی استفاده می کنند؟** از منابع مختلفی مثل کتاب ها و نوشته ها یا کتیبه ها، ابزار ها و وسایل زندگی، بناها، سکه ها، سلاح ها، سنگ نگاره ها و هر چیزی که از گذشته باقی مانده است، استفاده می کنند.

نکته: مورخان در کار خود از یافته ها و نتایج مطالعات باستان شناسان نیز استفاده می کنند .

ص ۱۰۶

۹) **باستان شناسان چه کارهایی انجام می دهند؟** ابتدا با مشاهده ی ویرانه ها و خرابه ها یا مطالعه ی منابع تاریخی حدس می زنند که در یک منطقه ، آثار باستانی وجود دارد . سپس به جست و جو و حفاری در آن منطقه می پردازند و در هر مرحله از ابزار خاصی استفاده می کنند. باستان شناسان با حوصله آثار موجود در دل خاک را بیرون می آورند و هنگامی که خاک ها را لایه برداری می کنند به هر شیئی که برخورد می کنند ، معمولاً همان موقع از آن عکس و فیلم تهیه می کنند .

۱۰) **مورخان معمولاً کار خودشان را چگونه آغاز می کنند؟** مورخان معمولاً کار خودشان را با پرسش هایی در باره ی گذشته آغاز می کنند . آنها می خواهند در باره ی اشخاص یا رویدادهای یک دوره ی زمانی چیزهایی بدانند .

ص ۱۰۲

۱۱) **چند نمونه از پرسش های تاریخی مثال بزنید؟** چه چیزی اتفاق افتاده است؟ — چه کسی یا چه کسانی در این واقعه شرکت داشته اند؟ — در چه زمانی اتفاق افتاده است؟ — علت یا علت های این رویداد چه بوده است؟ — در کجا این اتفاق رخ داده است؟ — چگونه می توان از این موضوع برای حال و آینده استفاده کرد؟

۱۲) **موزه را تعریف کنید؟** در همه کشورها برای حفظ و نگهداری آثار تاریخی با ارزش و میراث فرهنگی، مکان هایی به نام موزه وجود دارد.

۱۳) **موزه ها چه اهمیت و کاربردی دارند؟** نگهداری آثار تاریخی - نمایش آثار به طوری که همه ی مردم با رفتن به موزه، می توانند آنها را مشاهده کنند تا از چگونگی زندگی مردم در زمانهای مختلف آگاه شوند - موزه ها مکان های مناسبی برای افرادی هستند که در رشته های مختلف مثل تاریخ، هنر، معماری، باستان شناسی و مطالعه و تحقیق می کنند.

(۱۴) یکی از اهداف وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی چیست؟
یکی از اهداف مهم این وزارتخانه، معرفی فرهنگ و تمدن گرانبهای ایرانی – اسلامی کشورمان است

(۱۵) **حفاظت از میراث فرهنگی وظیفه ی چه کسانی است؟** وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی فعالیت های مختلفی را در زمینه حفظ و احیای میراث طبیعی و فرهنگی و صنایع دستی کشور، انجام می دهد. البته همه ما نیز، باید با شناخت و معرفی فرهنگ مادی و معنوی پربار خویش و حمایت از آن، به این وظیفه کمک نماییم

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس هجده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۰۹

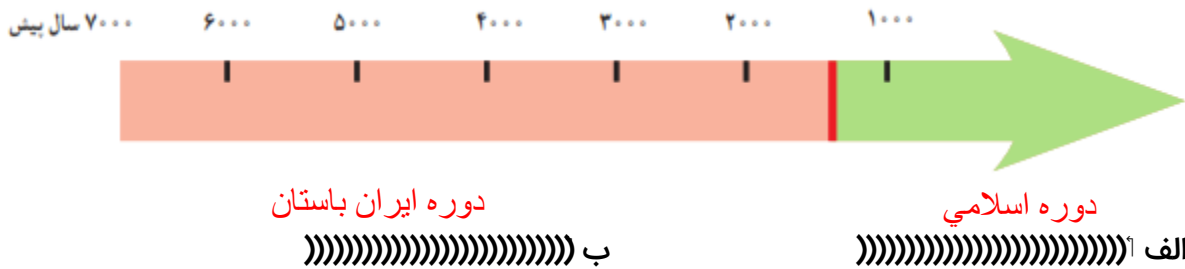
۱) علت نام گذاری موزه ی ایران باستان چیست؟ زیرا در این موزه آثار تاریخی به جای مانده از دوره ی قبل از اسلام را می توان مشاهده کرد. به همین جهت به این موزه ، موزه ی ایران باستان می گویند.

نکته: مهم ترین رویداد تاریخی کشور ما ورود اسلام به ایران است .

۲) به چه جهت مورخان ، تاریخ ایران به دو دوره ی زمانی تقسیم شده است؟ چون ورود اسلام به ایران ، مهم ترین رویداد تاریخی کشور ما است.

۳) تاریخ ایران به دو دوره ی زمانی تقسیم می شود ، این دو دوره چیست؟ ۱-تاریخ ایران قبل از اسلام که به آن دوره ی ایران باستان می گویند ۲-تاریخ ایران دوره ی اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تاکنون ادامه دارد.

۴) در روی نمودار زیر دو دوره ی تاریخی ایران را بنویسید.

نکته: به نمودار بالا نمودار خط زمان می گویند.

ص ۱۱۰

۵) انسان ها در مراحل ابتدایی چگونه زندگی می کردند؟ الف) انسان ها از وسایل بسیار ساده و ابتدایی استفاده می کردند ب) زندگی از طریق گرد آوری خوراک و شکار حیوانات ج) در

جست و جوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می رفتند (د) برای محافظت از خود در درون غارها به سر می بردند (ه) ابزارهای انسان های غارنشین از سنگ بود

۶) اولین روستاها چگونه پدید آمدند؟ (انسان ها چگونه یک جا نشین شدند؟) کشاورزی موجب شد که انسان ها یک جا نشین شدند . بدین ترتیب اولین روستاها در کنار رودهای پر آب و چشمه ها پدید آمدند.

۷) شغل های مختلف چگونه بوجود آمدند؟ با رونق کشاورزی، غذا به اندازه کافی تولید و ذخیره می شد و دیگر همه افراد مجبور به کار کشاورزی نبودند. بنابراین، عده ای در کارهای دیگر مهارت پیدا کردند

ص ۱۱۱

۸) چرا انسان ها خط را اختراع کردند؟ انسان ها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه ی داد و ستدهایشان خط را اختراع کردند.

۹) شهرهای بزرگ چگونه پدید آمدند؟ و چگونه اداره می شدند؟ با گذشت زمان ، جمعیت برخی سکونتگاه ها رو به افزایش گذاشت و شهرهایی پدید آمدند که به وسیله ی حکومتی اداره می شدند . آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کرده اند.

۱۰) نخستین تمدن های بشری چگونه به وجود آمدند؟ مردم شهرهای بزرگ در هنر و معماری و ساختن بناها پیشرفت زیادی کردند . بدین ترتیب نخستین تمدن های بشری به وجود آمدند.

۱۱) ویژگی های تمدن ها را نام ببرید؟ ۱- داشتن خط ۲- داشتن حکومت ۳- داشتن قوانین و مقررات ۴- داشتن عقاید مذهبی ۵- داشتن معماری ، شهرسازی و هنر ۶- تقسیم کار، مهارت در کارهای مختلف، داد و ستد و تجارت

۱۲) چند تمدن بزرگ که در ایران، در گذشته های دور، پدید آمدند و سپس از بین رفتند را نام ببرید؟ تمدن شهر سوخته - تمدن ایلام - تمدن جیرفت

۱۳) شهر سوخته در کجا قرار داشت و چگونه تمدنی بود؟ علت نامگذاری آن چه بود؟
باستان شناسان در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان اشیایی پیدا کردند و با مطالعه بر روی آنها حدس زدند که حدود پنج هزار سال پیش تمدن بزرگی در این منطقه وجود داشته است. آنها با مطالعه و کاوش بیشتر دریافتند که این تمدن به طرز عجیبی (ظاهرا در اثر آتش سوزی) از بین رفته است و به همین علت این شهر را شهر سوخته نام گذاشتند.

۱۴) مهم ترین اثر به جا مانده از تمدن ایلام چه نام دارد؟ معبد چغازنبیل

۱۵) تمدن ایلام مربوط به چه زمانی است؟ در مورد این تمدن توضیح دهید؟ ایلامی ها حدود ۳ هزار سال در منطقه خوزستان زندگی کرده و تمدن بزرگی را به وجود آورده بودند. آنها بر روی لوح های گلی قانون هایی را که پادشاهان ایلامی وضع کرده بودند، می نوشتند. بعضی از این لوح ها تا به امروز باقی مانده است.

نکته: تمدن جیرفت یکی از کهن ترین تمدن های شرق است که در نزدیکی جیرفت کرمان (در کنار هلیل رود) شناسایی شده است.

۱۶) از تمدن جیرفت چه چیزهایی کشف شد؟ وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات و کتیبه های آجری از جمله این اکتشافات است.

نکته: باستان شناسان درباره کتیبه های کشف شده از تمدن جیرفت تحقیق می کنند، هنوز موفق به خواندن آنها نشده اند و احتمال می دهند یکی از قدیمی ترین خط های دنیا باشد که تمدن جیرفت آن را اختراع کرده است

۱۷) در منطقه ی بین النهرین و کنار رود نیل چه تمدن هایی شکل گرفتند؟ در منطقه ی بین النهرین تمدن های سومر ، بابل ، آشور و در کنار رود نیل تمدن مصر شکل گرفت.

۱۸) زندگی اجتماعی که بر تمدن های قدیمی حاکم بود را توضیح دهید؟ در زندگی و روابط اجتماعی آنها شرایط بدی حاکم بود - فرمانروایان در کاخ های با شکوه به خوشگذرانی مشغول بودند و به مردم ظلم بسیار می کردند - انسان ها به جای پرستش خداوند یکتا ، خورشید و ماه یا بت ها را عبادت می کردند.

نکته: حضرت نوح (ع) و حضرت ابراهیم (ع) در بین النهرین می زیستند . حضرت یوسف (ع) و حضرت موسی (ع) نیز مدت زیادی در مصر بسر بردند. حضرت عیسی (ع) در زمان حکمرانی امپراتوری روم در فلسطین متولد شد .

۱۹) پیامبران از جانب خداوند چه مأموریتی داشتند؟ همه ی پیامبران از جانب خداوند برای هدایت مردم برگزیده شدند . آنها با حاکمان ستمگر عصر خود مبارزه می کردند و به فرمان خداوند از آنها می خواستند دست از ستم بردارند و به آیات خداوند بیندیشند و عمل کنند .

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس نوزده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۱۸

۱) آریایی ها چگونه مردمانی بودند و در کجا ساکن شدند؟ حدود چهار هزار سال پیش ، مردمانی کوچ نشین که خود را آریایی می نامیدند از مناطق شمال دریای خزر به تدریج به سرزمین ایران مهاجرت کردند.

۲) سه قوم بزرگ آریایی ها را نام ببرید؟ مادها - پارت ها - پارس ها
نکته: نخستین حکومت آریایی مادها بودند

۳) قبایل ماد در کجا زندگی می کردند و چرا ضعیف بودند؟ قبایل ماد در شمال غرب و غرب ایران به صورت پراکنده زندگی می کردند. همین امر موجب شده بود که آنها ضعیف باشند و هر چند وقت یک بار همسایه های قدرتمندشان مانند آشوری ها به آنها حمله کنند و اموالشان را به غارت ببرند.

۴) دهیوک چه کسی بود و چگونه به عنوان فرمانروا انتخاب شد؟ در یکی از قبایل ماد ، فردی به نام دهیوک زندگی می کرد که به دلیل خوش رفتاری و عدالت خواهی بین همه ی قبیله ها محبوبیت داشت . سرانجام سران قبایل تصمیم گرفتند او را به عنوان فرمانروا انتخاب کنند.

۵) دهیوک کدام شهر را پایتخت خود قرارداد و چگونه قدرتمند شدند؟ دهیوک بر فراز تپه ای در شهر هگمتانه (همدان امروزی) قلعه ای ساخت و آنجا را به پایتختی خود انتخاب کرد . مادها به تدریج قدرتمند شدند و بر دشمنان خود غلبه کردند . بدین ترتیب حکومتی قدرتمند در ایران به دست مادها پایه گذاری شد

نکته: در یکی از قبایل ماد ، فردی به نام دهیوک زندگی می کرد .

نکته: اولین حکومت قدرتمند در ایران به دست مادها پایه گذاری شد

ص ۱۱۹

نکته: رئیس یکی از قبایل مهم پارس ، فردی به نام هخامنش بود

نکته: کوروش از نوادگان هخامنش بنیان گذار سلسله هخامنشیان بود .

۶) کوروش چگونه به پادشاهی رسید و چگونه توانست قلمرو هخامنشیان را گسترش

دهد؟ کوروش توانست آخرین پادشاه مادها را در جنگی شکست بدهد و حکومت مادها را سرنگون کند. کوروش در دوران حکومت خود پیروزی های زیادی به دست آورد. او بابل (عراق امروزی) و لیدی (ترکیه) را تصرف کرد و قلمرو ایران را از خلیج فارس تا دریای مدیترانه گسترش داد.

نکته: بعد از کوروش، پادشاهان دیگری از هخامنشیان به سلطنت رسیدند که معروف ترین آنها «داریوش بزرگ» است

۷) مشکلاتی که در زمان داریوش وجود داشت چه بود؟ و چگونه موفق شد حکومت

هخامنشیان را قدرتمند سازد؟ او زمانی به سلطنت رسید که در بیشتر قلمرو هخامنشیان، شورش ها و نابسامانی هایی شکل گرفته بود. داریوش با عزم و اراده با شورشیان جنگید و آنها را شکست داد و موفق شد دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد.

نکته: داریوش دستور داد نقش برجسته ای به یاد پیروزی های او در جنگ با دشمنان بر روی کوه بیستون حجاری کنند.

۸) چرا از حکومت هخامنشی می توان به عنوان نخستین امپراتوری جهانی یاد کرد؟

زیرا در زمان کوروش و داریوش، قلمرو جغرافیایی هخامنشیان، بیشتر کشورهای مهم آن روز را در بر می گرفته است.

نکته: می توان از حکومت هخامنشی به عنوان نخستین امپراتوری جهانی یاد کرد.

ص ۱۲۰

۹) اسکندر مقدونی چگونه حکومت هخامنشیان را شکست داد و ایران را فتح کرد؟

هنگامیکه فرماندهی به نام اسکندر مقدونی در یونان به قدرت رسید حکومت هخامنشی ضعیف و ناتوان شده بود. اسکندر از این موقعیت استفاده کرد و یونانیان را به انتقام جویی از ایرانیان فرا خواند سپاهیان تحت فرمان او در چند جنگ، سپاه هخامنشی را شکست دادند و ایران را فتح کردند.

نکته: در نتیجه ی حمله اسکندر، بسیاری از شهرهای ایران از جمله تخت جمشید به آتش کشیده شد

۱۰) اسکندر چه سرزمین هایی را تصرف کرد؟ و سرانجام او چه شد؟ اسکندر علاوه بر ایران، مصر و قسمت هایی از هندوستان را تصرف کرد. او سرانجام در جوانی و در اوج کشورگشایی بر اثر بیماری در گذشت

۱۱) حکومت سلوکیان چگونه و توسط چه کسی تاسیس شد؟ پس از مرگ اسکندر، قلمرو پهناور او میان سردارانش تقسیم شد. ایران به دست سلوکوس، یکی از سرداران او افتاد. وی سلسله سلوکیان را تأسیس کرد.

ص ۱۲۱

۱۲) چرا مردم ایران سلوکیان را نمی پذیرفتند و با آنها مخالفت می کردند؟ زیرا ایرانیان سلوکیان را بیگانه می شمردند و به شکل های مختلف با آنان مخالفت و مبارزه می کردند

۱۳) حکومت اشکانیان چگونه و توسط چه کسی تاسیس شد؟ رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به اشک یا ارشک با هدف مقابله با سلوکیان، پارتیان و دیگر اقوام ایرانی را متحد کرد. او با استفاده از اختلافات سلوکیان توانست قسمت هایی از ایران را آزاد کند. مورخان وی را مؤسس سلسله اشکانی می دانند.

نکته: در زمان فرمانروایی مهرداد دوم، حکومت اشکانی به امپراتوری قدرتمند تبدیل شد.

نکته: آخرین حکومت پیش از ورود اسلام به ایران سلسله ساسانیان است.

۱۴) سلسله ی ساسانیان چگونه و توسط چه کسی تاسیس شد؟ اردشیر بابکان از خاندان ساسان، مؤسس این سلسله است که بر علیه اشکانیان قیام کرد.

۱۵) یکی از مهم ترین پادشاهان ساسانی که بود؟ اقدام او را بنویسید؟ شاپور اول – در زمان او وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد و او توانست امپراتور روم (والریانوس) را شکست دهد.

۱۶) سلسله ی ساسانی چگونه به پایان رسید؟ با حمله ی مسلمانان و شکست های متعدد سپاهیان ساسانی، سرانجام با قتل یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی، این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید

۱۷) تاریخ هجری را تعریف کنید؟ مبدأ تاریخ ما مسلمانان هجرت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) از مکه به مدینه است و به آن تاریخ هجری گفته می شود.

نکته: مورخان برای تعیین زمان رویدادهای پیش از اسلام از تقویم میلادی استفاده می کنند.

۱۸) تاریخ میلادی را تعریف کنید؟ مبدأ تقویم میلادی تولد حضرت مسیح (علیه السلام) است و نشانه ی اختصاری آن حرف «م» است.

نکته: برای تعیین زمان رویدادهای قبل از میلاد حضرت مسیح (علیه السلام) نیز تقویم میلادی به صورت معکوس و با علامت اختصاری «ق.م» به کار می رود. برای مثال ۸۰۰ ق.م ، بیانگر هشتصد سال پیش از میلاد مسیح است.

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس بیست مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۲۳

۱) شیوه ی حکومت در ایران باستان را توضیح دهید؟ در ایران باستان شیوه ی حکومت پادشاهی بود. شاهان در ابتدای سلطنت در حضور بزرگان کشور، تاج گذاری می کردند و در کاخ بر تخت می نشستند. شاه قدرت مطلق داشت و همه باید از او فرمان می بردند. حکومت موروثی بود و معمولاً از پدر به پسر به ارث می رسید.

نکته: در ایران باستان شیوه ی حکومت پادشاهی بود.

۲) شاهان ایران باستان خود را چگونه افرادی می دانستند؟ شاهان ایران باستان خود را برگزیده ی آسمان و نماینده ی اهورامزدا می دانستند و معتقد بودند که به حکم او فرمان می رانند.

۳) چه کسانی و چه موقع می توانستند شاه را برکنار کنند؟ اگر شاه از مسیر قانون و عدالت منحرف شود حمایت اهورایی از او گرفته می شود و بزرگان و موبدان می توانستند شاه را عزل یا برکنار کنند.

ص ۱۲۴

۴) شاهان بر چه اموری نظارت داشتند؟ شاهان بر امور اداری، نظامی و مذهبی فرمانروایی مطلق داشتند. آنها برای اداره ی کشور فرمان هایی صادر می کردند. این فرمان ها، قانون هایی بودند که باید در سراسر کشور اجرا می شدند و هیچ کس نباید از آنها سرپیچی می کرد.

۵) چرا در ایران باستان شغل ها و مقام های مختلفی به وجود آمده بود؟ چون دولت های ایران باستان، قلمرو وسیعی داشتند و بنابراین برای اداره ی امور کشور، شغل ها و مقام های مختلفی به وجود آمده بود.

۶) **زندگی شاهان در ایران باستان چگونه بود؟** زندگی شاهان هزینه ی زیادی داشت . گاهی آنها صدها خدمه را به کار می گرفتند . اینکه درآمدهای کشور چگونه خرج بشود بستگی به نظر شاهان داشت . مخارج سنگین زندگی اشرافی در کاخ های بزرگ، از گرفتن مالیات از مردم تأمین می شد . اغلب شاهان نه تنها به ثروت اندوزی می پرداختند و به فکر آسایش مردم نبودند بلکه به آنها ظلم می کردند .

نکته: مخارج سنگین دربار، از گرفتن مالیات از مردم تأمین می شد .

ص ۱۲۶

نکته: ایرانیان از نخستین کسانی بودند که تقسیم سرزمین به بخش های مختلف را ابداع کردند.

۷) **ایالت را تعریف کنید و بگویید در زمان داریوش چند ایالت وجود داشت؟**

داریوش کشور را برای اداره ی بهتر به ۲۳ قسمت، تقسیم کرده بود که به هر قسمت ایالت می گفتند. برای هر ایالت یک شهربان انتخاب می کردند.

نکته: برای هر ایالت یک شهربان انتخاب می کردند که معمولاً از مقام های حکومتی یا اعضای خانواده ی شاه بود

ص ۱۲۷

۸) **به چه دلیل حکومت های ایران باستان سپاه و نیروی نظامی بزرگی به وجود**

آورده بودند؟ زیرا سرزمین ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی ، همواره از شرق و غرب در معرض هجوم دشمنان بود .

۹) **در دوره ی ایران باستان از شرق و غرب چه کسانی به ایران هجوم می آوردند؟**

از سمت غرب، دولتهای یونان و روم به قلمرو ایران دست اندازی می کردند و از سمت شرق اقوام بیابانگرد به ایران هجوم می آوردند

نکته: در ایران باستان ، سپاه از نیروی پیاده نظام و سواره نظام تشکیل می شد

نکته: اشکانیان (پارتیان) در تاریخ جهان به جنگاوری مشهور بودند و مهارت زیادی در سوارکاری و تیراندازی داشتند

۱۰) یکی از ابتکارات نظامی داریوش هخامنشی چه بود؟ یکی از ابتکارات بزرگ داریوش هخامنشی این بود که علاوه بر سپاه معمولی، یک «سپاه جاویدان» هم تشکیل داده بود.

نکته: تشکیل سپاه جاویدان از ابتکارات داریوش هخامنشی بود.

۱۱) سپاه جاویدان چه بود؟ یکی از ابتکارات بزرگ داریوش هخامنشی این بود که علاوه بر سپاه معمولی، یک «سپاه جاویدان» هم تشکیل داده بود. تعداد افراد سپاه جاویدان ده هزار نفر بود که به گروه های ده نفره تقسیم می شد.

۱۲) چرا سپاه جاویدان به این نام معروف شد؟ چون هرگاه یکی از افراد از بین می رفت یک فرد جنگاور دیگر که ذخیره بود جای او را می گرفت و تعداد آنان کاسته نمی شد.

نکته: خدمت در سپاه جاویدان، بزرگترین آرزوی جوانان پارسی بود.

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس بیست و یک مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۳۲

نکته: در ایران باستان خانواده، هسته ی اولیه جامعه را تشکیل می داد

(۱) ازدواج در نزد ایرانیان باستان چگونه بود؟ ازدواج در نزد ایرانیان یک تکلیف دینی و پیمان مقدس بود. به همین دلیل اگر کسی عمداً از ازدواج سرباز می زد، گناهکار شمرده می شد. همچنین مردان زمانی می توانستند مقام و منصبی بگیرند که همسر داشته باشند.

(۲) دو مورد از وظایف پدر به عنوان سرپرست خانواده در ایران باستان را بنویسید؟

اجرای مراسم مذهبی و حفظ امنیت خانواده بر عهده ی او بود.

نکته: در ایران باستان ازدواج معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود.

(۳) چرا ازدواج در ایران باستان معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود؟ در ایران

باستان اغلب سعی می کردند با افرادی از دودمان خود ازدواج کنند تا با آنها هم خون باشند و خصوصیات آن دودمان را حفظ کنند.

نکته: ایرانیان باستان برای اولاد پسر ارزش خاصی قائل بودند.

(۴) در ایران باستان خانواده ها بیشتر مواد مورد نیاز خود را چگونه تأمین می

کردند؟ خانواده ها بیشتر مواد مورد نیاز خود چون خوراک و پوشاک و ابزار را خودشان در خانه تولید می کردند. زنان در کنار مردان به نخ ریزی، پارچه بافی، قالی بافی و مشارکت در کشاورزی می پرداختند.

(۵) در ایران باستان خانواده ها چگونه مراکزی بودند و چه اصولی را به اعضای

خانواده ی خود می آموختند؟ خانواده ها مرکز تربیت و آموزش بودند و اصول و ارزش های اخلاقی چون راستگویی، امانت داری، میهن دوستی و وفای به عهد و پیمان را به اعضای خانواده ی خود می آموختند. پدران، شغل خود را به پسران یاد می دادند همچنان که مادران به عنوان کدبانوی خانواده، رسوم خانه داری را به دختران آموزش می دادند.

نکته: در دوره ایران باستان، اغلب مردم در روستاها زندگی می کردند و کشاورزان بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می دادند.

نکته: تا قبل از سلسله ساسانیان، شهرهایی در قلمرو ایران ساخته شدند، اما تعدادشان زیاد نبود. در دوره ساسانیان، فرمانروایان شهرهای زیادی بنا کردند و جمعیت شهری به طور چشمگیری افزایش یافت

۶) در ایران باستان شهرها بیشتر محل زندگی چه کسانی بود؟ شهرها بیشتر محل زندگی شاهان و مأموران حکومت بود. علاوه بر مأموران حکومتی، صنعتگران، بازرگانان و پیشه وران نیز زندگی می کردند.

۷) چگونه در جامعه ی ایران باستان اختلاف طبقاتی به وجود آمد؟ با تشکیل امپراتوری های بزرگ و تمرکز قدرت و ثروت در دست شاهان و شاهزادگان و سایر مقام های حکومتی به تدریج اختلاف طبقاتی در جامعه به وجود آمد.

نکته: بی عدالتی و اختلافات طبقاتی در دوره ساسانیان به اوج رسید و جامعه طبقاتی این دوره بسیار تبعیض آمیز بود.

۸) جامعه ی ساسانی به چند طبقه تقسیم می شد و هر یک شامل چه کسانی بود؟ به دو دسته: بزرگان و اشراف - عامه مردم -

شاه و شاهزادگان، موبدان زرتشتی، فرماندهان نظامی و دبیران به عنوان اشراف و بزرگان شناخته می شدند. پیشه وران، بازرگانان و کشاورزان و دامداران نیز عامه مردم محسوب می شدند.

۹) در جامعه ساسانی طبقه اشراف و بزرگان از چه امتیازاتی برخوردار بودند؟ آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند. از پرداختن مالیات معاف بودند. از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند. خود را صاحب جان و مال مردم می دانستند.

نکته: در دوره ساسانی کشاورزان با آنکه اکثریت جامعه را تشکیل می دادند و فعالیت اقتصادی مهم بر دوش آنها بود، از بسیاری از حقوق اجتماعی محروم بودند.

۱۰) در دوره ی ساسانی کشاورزان از چه حقوق اجتماعی محروم بودند؟ شرایط تحصیل برای عامه مردم سخت و دشوار بود. بار سنگین مالیات بر دوش آنها بود و در جنگ ها، سپاه پیاده نظام را تشکیل می دادند. اگر کسی از جنگ فرار می کرد به شدت مجازات می شد.

نکته: در دوره ساسانی، موبدان زرتشتی که خود جزء طبقه بزرگان بودند از این اختلاف طبقاتی حمایت می کردند

ص ۱۳۵

۱۱) جامعه طبقاتی در دوره ساسانی چه ویژگی هایی داشت؟ در جامعه طبقاتی، رفتن از طبقه ای به طبقه ی دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود. افراد از طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند. لباس و مسکن طبقات نیز متفاوت بود. در شهرها پیشه وران و کشاورزان نمی توانستند در محله ی خاص بزرگان سکونت کنند و به ناچار در حومه شهرها ساکن می شدند. در دوره ساسانی طبقات مختلف حتی آتشکده های جداگانه ای داشتند.

۱۲) هرودت در مورد تاثیر وضع طبقاتی بر روابط و آداب و معاشرت مردم در

ایران باستان چه نوشته است؟ هرودوت نوشته است: ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند روبوسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد عامی می بایستی در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند

۱۳) مثالی از زندگی پر تجمل شاهان و شاهزادگان در ایران باستان را بنویسید؟

برای مثال خسرو پرویز تاجی داشت که مقدار زیادی طلای خالص در آن به کار برده شده بود و مرواریدهای آن به اندازه تخم گنجشک بودند. در آن دوره، تاج سنگین را از سقف آویزان می کردند و شاه زیر آن می نشست. خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بود و بر تختی می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده های آن از طلا و نقره بود.

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس بیست و دو مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۳۲

۱) پژوهشگران معتقدند نخستین سرزمینی که در آن کشاورزی و دامپروری آغاز

شد کجاست؟ فلات ایران از نخستین سرزمین هایی در جهان بوده که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شده و حتی دانش و مهارت کشت و زرع از ایران به سرزمین های دیگر برده شده است.

نکته: کشاورزی مهم ترین پیشه و وسیله ی معیشت در ایران باستان بود.

نکته: در اوستا و کتیبه های آن دوره عبارت هایی درباره اهمیت و ارزش کار کشاورزان دیده می شود.

نکته: در ایران باستان فعالیت های کشاورزی از طرف حکومت نیز تشویق می شد.

۲) در دوره ی هخامنشیان، یونانی ها از چه چیز پادشاهان پارس حسرت می

خوردند؟ در دوره ی هخامنشیان، یونانیها از تلاشهای شاهان پارس، برای تشویق به کشاورزی حسرت می خوردند

نکته: گندم و جو مهم ترین محصول زراعی ایرانیان باستان بود.

۳) وضعیت صنعت در ایران باستان چگونه بود؟ در بسیاری از مناطق ایران، صنعت نیز

گسترش پیدا کرد. تهیه پارچه های لطیف از پنبه، ابریشم و پشم و شال های پشمی و حریر در کارگاه های مرو، ری، اهواز و شوشتر رواج داشت. ایرانیان در پیشه ی نجاری، آهنگری و شیشه گری نیز پیشرفت کرده بود.

نکته: در دوره ساسانی، ارابه های ساخت ایران به ظرافت و زیبایی، مشهور بوده است

۴) چند مورد از مشاغل صنعتی ایران باستان را بنویسید؟ ساختن اسباب و اثاثیه ی منزل، شمشیر، ابزارهای کشاورزی و ابزارهای جنگی مانند بازوبند و زره و نظایر آنها نیز از مشاغل آن دوره بود .

ص ۱۳۸

نکته: به فرمان داریوش اول هخامنشی جاده شاهی ساخته شد .

۵) در نتیجه کدام اقدامات ، در ایران باستان (دوران داریوش اول) تجارت بیش از پیش رونق گرفت؟ در آن زمان امنیت در راه ها برقرار و کاروانسراهایی در فاصله های معین بنا گردیدند . در نتیجه این اقدامات تجارت بیش از پیش رونق گرفت .

ص ۱۳۹

۶) جاده ی ابریشم چه راهی بود؟ جاده ابریشم راهی بود که چین و هند را در شرق، به اروپا در غرب متصل می کرد و بخشی از این جاده هم از خاک ایران عبور می کرد .

۷) ارزشمندترین و پرسودترین کالای تجاری دوره ایران باستان چه بود؟ ابریشم بود که از چین به ایران و سرزمین های دیگر صادر می شد .

۸) حکومت های ایران باستان خصوصا ساسانیان چگونه از موقعیت ایران به عنوان

پل ارتباطی بین شرق و غرب استفاده می کردند؟ حکومت ساسانی مانع از ارتباط

مستقیم تجاری میان چین و روم (اروپا) می شد و تمایل داشت که ابریشم چینی توسط بازرگانان ایرانی به روم صادر شود و یا اینکه ابریشم خام پس از آنکه در کارگاه های ایران تبدیل به پارچه شد به روم فروخته شود.

ص ۱۴۰

۹) ایران در دوره باستان صادر کننده ی چه کالاهایی بود؟ کالاهای گوناگون مانند

سنگ های قیمتی، پارچه، قالی و محصولات کشاورزی بود .

نکته: در دوران ساسانی، تجارت دریایی رونق گرفت و بنادر خلیج فارس، لنگرگاه کشتی‌هایی بودند که به کشورهای دور و نزدیک ایران رفت و آمد می‌کردند.

نکته: در زمان هخامنشیان برای اولین بار به فرمان داریوش اول، سکه‌ای زرین به نام «دریک» یا «زریک» ضرب شد.

۱۰) ضرب سکه چه تأثیری در تجارت ایران باستان داشت؟ با ضرب سکه تجارت رونق پیدا کرد، به طوری که بازرگانان با داشتن پول می‌توانستند کالاهایی خریداری کنند و آنها را به قیمت بیشتر بفروشند.

۱۱) چه کسانی می‌توانستند سکه ضرب کنند؟ سکه‌های زرین فقط به فرمان و به نام پادشاهان ضرب می‌شد. حاکمان در محدوده حکمرانی خود می‌توانستند با اجازه‌ی پادشاه فقط سکه‌های سیمین (نقره‌ای) یا مسین (مسی) ضرب کنند.

ص ۱۴۱

۱۲) در ایران باستان منبع اصلی در آمد حکومت‌ها چه بود؟ مالیات منبع اصلی درآمد حکومت‌ها بود که به صورت نقدی یا جنسی دریافت می‌شد.

نکته: در ایران باستان بیشترین حجم مالیات را کشاورزان پرداخت می‌کردند. دامداران به نسبت تعداد دام‌هایشان و پیشه‌وران و بازرگانان نیز به میزان کالا و خدماتی که عرضه می‌کردند مالیات می‌دادند.

۱۳) مالیات سرانه چه نوع مالیاتی بود؟ نوع دیگری از مالیات به نام مالیات سرانه وجود داشت که فقط از عامه‌ی مردم وصول می‌شد و بزرگان و اشراف از پرداخت آن معاف بودند.

۱۴) در چه صورت مالیات افزایش و در چه مواقعی کمتر می‌شد؟ گاهی به دلیل خالی بودن خزانه، میزان مالیات‌ها را افزایش می‌دادند. البته در مواقعی نیز به سبب جلوگیری از شورش مردم و یا بروز خشکسالی، فشار برای گرفتن مالیات کمتر می‌شد.

۱۵) در ایران باستان درآمدهای حکومتی صرف چه کارهایی می‌شد؟ بخش زیادی صرف جنگ با دشمنان می‌شد - قسمت دیگری به مصارف شخصی شاه، شاهزادگان، درباریان

و ساختن کاخ های مجلل می رسید - پرداخت حقوق به مأموران حکومتی - خرج احداث، نگه داری و تعمیر آتشکده ها ، کاروان سراها ، قنات ها ، سدها و ...

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس بیست و سه مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۴۴

۱) اقوام آریایی کدام عناصر خلقت را مقدس می شمردند؟ اقوام آریایی برخی از عناصر خلقت مانند آب، آتش، خاک و باد را مقدس می شمردند و برای آنها ایزدانی قائل بودند.

۲) زرتشت که بود و مردم را به چه چیز دعوت می کرد؟ زرتشت پیامبر ایران باستان که قبل از سلسله ی مادها می زیست، در اندیشه ی اصلاح عقاید ایرانیان بر آمد. او مردم را به پرستش اهورامزدا، خدای بزرگ و یکتا دعوت کرد.

۳) در آیین زرتشت اهورا مزدا و اهریمن چه بودند؟ در آیین زرتشت، اهورامزدا منشأ خیر و خوبی ها بود و همواره با اهریمن که سرچشمه ی شر و بدی ها به شمار می رفت، در حال مبارزه بود.

۴) زرتشت به پیروان خود چه سفارش می کرد؟ سفارش می کرد که به منظور یاری اهورامزدا، پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک را سرمشق زندگی خود قرار دهند.
نکته: پس از مرگ زرتشت، پیروانش تعالیم او را در کتابی به نام اوستا گردآوری کردند.
نکته: ایرانیان باستان، آتش را مقدس می شمردند.

ص ۱۴۵

۵) در دوره ی ساسانیان چه دین هایی رواج داشت؟ زرتشتی، مسیحی، یهودی، بودایی و مانوی

۶) در دوره ساسانی دیدگاه موبدان زرتشتی نسبت به دیگر ادیان چه بود؟ موبدان زرتشتی با رواج و گسترش دین های دیگر در ایران مخالف بودند و نسبت به پیروان سایر ادیان سخت گیری می کردند.

نکته: در دوره ساسانیان دین زرتشتی، دین رسمی کشور اعلام شد

۷) **در دوره ی ایران باستان غذای اصلی مردم چه بود؟** در آن دوره غذای اصلی مردم، غلات مخصوصاً گندم و جو بود که آنها را آرد می کردند و با آن نان و انواع شیرینی ها را می پختند.

نکته: ایرانیان باستان برای آرد کردن غلات، آسیاب های آبی را ابداع کرده بودند.

۸) **مورخان معتقدند در ایران باستان کدام مواد غذایی به ایران وارد می شده است؟** بعضی مواد غذایی مانند روغن زیتون از یونان و ادویه از هندوستان به ایران وارد می شده است.

۹) **برخی از آداب غذا خوردن مردم ایران باستان را بنویسید؟** آنها سخن گفتن هنگام غذا خوردن را گناه می دانستند. شستن دست ها قبل و بعد از غذا خوردن و خواندن دعای نان در ابتدا و پایان غذا از نکاتی بود که آنها بر سر سفره رعایت می کردند.

ص ۱۴۶

۱۰) **با توجه به شواهد و مدارک به جا مانده، ایرانیان باستان نسبت به پوشش بدن چه اعتقادی داشتند؟** مردان و زنان ایران باستان به پوشش بدن اهمیت می دادند و از برهنگی اجتناب می کردند.

نکته: ایرانیان، از نخستین کسانی بودند که شلوار را طراحی کردند و پوشیدند.

۱۱) **در دوره ی ایران باستان پوشاک ایرانیان شامل چه چیزهایی بود؟** شلوار و بالا پوشش های آستین دار و کلاه نمدی پوشاک اصلی مردان بود. زنان نیز از شلوار، پیراهن های بلند و نوعی سربند استفاده می کردند.

ص ۱۴۷

۱۲) **فردوسی در کتاب شاهنامه از کدام پهلوانان ایران باستان سخن گفته است؟** از دلاوری اسطوره هایی چون رستم، سهراب، سیاوش، گرد آفرید و سخن گفته است.

۱۳) **هردوت در نوشته های خود گفته است ایرانیان به فرزندان خود سه چیز را می آموختند، آنها را بنویسید؟** سوارکاری - تیراندازی - راستگویی

۱۴) از ورزش های مورد علاقه مردم ایران باستان چند مورد نام ببرید؟ سوارکاری و تیراندازی و شکار از ورزش های مورد علاقه مردم آن دوره بوده و پرتاب سنگ یا فلاخن و نیزه و زوبین نیز رواج داشته است.

۱۵) در باره ی ورزش چوگان در ایران باستان چه می دانید؟ چوگان بازی ورزشی است که ایرانیان باستان آن را ابداع کرده اند. در شاهنامه فردوسی به چوگان بازی اشاره شده است. در زمان هخامنشیان و ساسانیان این ورزش انجام می شده است. امروزه چوگان بازی یکی از ورزش های جهانی محسوب می شود.

ص ۱۴۸

۱۶) واژه ی جشن به چه معناست؟ واژه ی جشن از یشت و یسنه اوستایی گرفته شده که به معنای پرستیدن و نیایش است.

نکته: بیشتر جشن های ایران باستان اهمیت دینی داشته و با نیایش به درگاه خداوند همراه بوده است. جشن ها همچنین ارتباط زیادی با تغییر فصل ها و شروع و پایان کار کشاورزی داشتند

۱۷) مهم ترین جشن های دوره ایران باستان را نام ببرید؟ جشن نوروز، جشن سده و جشن مهرگان از مهم ترین جشن های آن دوره بوده است.

نکته: نوروز یکی از بزرگ ترین و با شکوه ترین جشن های ایران باستان بوده که در آغاز فصل بهار برگزار می شده است.

۱۸) نوروز در نزد مردم ایران باستان پیام آور چه بود؟ نوروز در نزد مردم آن زمان پیام آور نو شدن سال و رویش طبیعت و شروع فعالیت های کشاورزی بود.

۱۹) زمان پیدایش نوروز را توضیح دهید؟ زمان پیدایش نوروز به درستی معلوم نیست اما در برخی از کتاب های کهن مانند شاهنامه فردوسی، این جشن را به زمان تاج گذاری جمشید پادشاه اسطوره ای ایران نسبت می دهند.

نکته: جشن نوروز در زمان هخامنشیان در تخت جمشید برگزار می شد.

۲۰) برخی از آیین های زیبای نوروز را نام ببرید؟ مردم به مناسبت نوروز، جشن گرفته و قرآن را بر سر سفره هفت سین می گذارند. آنها به دیدار بزرگ تر های فامیل رفته و به یکدیگر هدیه می دهند .

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس بیست و چهار مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۵۰

۱) جلوه هایی از شکوه و عظمت تمدن کهن ایران چیست؟ پیشرفت های ایرانیان در دانش، هنر و معماری.

۲) چه عاملی اساس گسترش ایرانیان در دانش، هنر و معماری محسوب می شد؟ زبان و خط.

۳) زبان ایرانیان در دوره های مختلف چه بوده است؟ در دوره ی هخامنشیان: پارسی باستان - در عصر اشکانیان و ساسانیان: پارسی میانه یا پهلوی - دوره اسلامی: فارسی دری
نکته: زبان رسمی امروز ما نیز فارسی دری است.

۴) اصل ۱۵ قانون اساسی در مورد زبان و خط مشترک مردم ایران چه می گوید؟
زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی آزاد است.

۵) در تمدن های باستانی ایران، خط ایرانیان چه بوده است؟ در زمان هخامنشیان، ایرانیان خط میخی را از اقوام بین النهرین اقتباس کردند و تغییرات زیادی در آن به وجود آوردند. در دوره های اشکانیان و ساسانیان خط پهلوی رایج بود.

نکته: در زمان هخامنشیان، ایرانیان خط میخی را از اقوام بین النهرین اقتباس کردند.

۶) کتیبه های به جا مانده از دوره ی هخامنشیان به چه زبان و خطی بوده است؟
کتیبه های به جا مانده از دوره هخامنشیان در بیستون و تخت جمشید به زبان پارسی باستان و با خط میخی نوشته شده است.

۷) چه چیزی نشان می دهد که ایرانیان در گذشته های دور با علوم مختلف آشنا بوده اند؟ ساختن بناهای عظیم و محکم، سدها، پل ها، ابزارها و وسایل مختلف زندگی که به دست ایرانیان ابداع شده، نشان می دهد آنها با علوم گوناگونی چون ریاضی، هندسه، زمین شناسی و ... آشنا بوده اند .

۸) چرا ایرانیان باستان تقویم خورشیدی را به وجود آوردند؟ چون برای فعالیت های کشاورزی که در فصول خاصی از سال انجام می گرفت به تقویم نیاز داشتند، تقویم خورشیدی (شمسی) را به وجود آوردند .

۹) تقویم خورشیدی (شمسی) ایران باستان چگونه بود؟ ایرانیان تقویم خورشیدی (شمسی) را به وجود آوردند و سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم کردند و پنج روز پایانی سال را جداگانه به حساب آوردند . این تقویم از کم نظیرترین تقویم های دنیا است

۱۰) در کتاب اوستا از سه نوع پزشک نام برده شده است ، نام آنها را بنویسید؟ پزشک جراح ، پزشک معمولی ، پزشک دعا .

۱۱) پزشک دعا چه کسی بود؟ پزشکی که با دعای مقدس باطن افراد را درمان می کرد.

۱۲) قدیمی ترین مدرسه ی پزشکی جهان چه بود و در کجا قرار داشت و توسط چه کسی ساخته شده بود؟ در دوره ی ساسانیان، شاپور ساسانی در شهر جندی شاپور (در خوزستان کنونی) مدرسه و بیمارستانی تأسیس نمود که یکی از قدیمی ترین مدارس پزشکی جهان به شمار می روند .

۱۳) در مدرسه جندی شاپور علاوه بر پزشکی چه رشته های دیگری تدریس می شد؟ نجوم ، ریاضیات ، موسیقی ، شیمی (کیمیاگری)

۱۴) صنعتگران و هنرمندان ایران باستان در چه رشته هایی مهارت داشتند؟ آنها در رشته های گوناگون چون سفالگری، پارچه بافی، قالی بافی، فلزکاری ، چرم سازی ، زرگری ،

کاشی کاری ، سنگ بری ، حجاری ، قلم زنی ، مُنبت کاری ، موسیقی ، نقاشی و ... مهارت داشتند

ص ۱۵۳

۱۵) ایرانیان باستان خانه های خود را از چه چیزهایی می ساختند؟ دلیل آن چه بود؟

ایرانیان با توجه به شرایط آب و هوایی و مصالحی که در منطقه ی آنها بود خانه های خود را از سنگ، چوب و خشت می ساختند.

نکته: برخی از بناهای ایران باستان مانند تخت جمشید از نظر معماری، وسعت و عظمت، شهرت جهانی دارند.

۴- کدام بناهای باستانی پیشرفت ایرانیان را در معماری نشان می دهد؟ تخت جمشید ، هگمتانه ، پاسارگاد ، تخت سلیمان ، طاق بستان و طاق کسری .

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی